

vergadering **C328**
zittingsjaar 2021-2022

Woordelijk Verslag

Commissievergadering

Commissie voor Onderwijs

van 23 juni 2022

Vlaams
Parlement

INHOUD

VRAAG OM UITLEG van Loes Vandromme aan Ben Weyts, viceminister-president van de Vlaamse Regering, Vlaams minister van Onderwijs, Sport, Dierenwelzijn en Vlaamse Rand, over de stijgende vraag naar bijlessen – 3321 (2021-2022)	
VRAAG OM UITLEG van Hannelore Goeman aan Ben Weyts, viceminister-president van de Vlaamse Regering, Vlaams minister van Onderwijs, Sport, Dierenwelzijn en Vlaamse Rand, over de opmars van privé-onderwijs – 3368 (2021-2022)	3
VRAAG OM UITLEG van Johan Danen aan Ben Weyts, viceminister-president van de Vlaamse Regering, Vlaams minister van Onderwijs, Sport, Dierenwelzijn en Vlaamse Rand, over het effectieve gebruik van laptops door leerlingen van het secundair onderwijs – 3320 (2021-2022)	
VRAAG OM UITLEG van Karolien Grosemans aan Ben Weyts, viceminister-president van de Vlaamse Regering, Vlaams minister van Onderwijs, Sport, Dierenwelzijn en Vlaamse Rand, over het beperkte gebruik van laptops op school – 3326 (2021-2022)	
VRAAG OM UITLEG van Hannelore Goeman aan Ben Weyts, viceminister-president van de Vlaamse Regering, Vlaams minister van Onderwijs, Sport, Dierenwelzijn en Vlaamse Rand, over de gratis laptops die in de kast blijven liggen – 3328 (2021-2022)	
VRAAG OM UITLEG van Hilâl Yalçın aan Ben Weyts, viceminister-president van de Vlaamse Regering, Vlaams minister van Onderwijs, Sport, Dierenwelzijn en Vlaamse Rand, over het beperkte gebruik van laptops in de klas en de ICT-bijbscholing van leerkrachten – 3358 (2021-2022)	12
VRAAG OM UITLEG van Brecht Warnez aan Ben Weyts, viceminister-president van de Vlaamse Regering, Vlaams minister van Onderwijs, Sport, Dierenwelzijn en Vlaamse Rand, over het ontbreken van een regeling voor langdurig zieke personeelsleden in het hoger onderwijs – 3334 (2021-2022)	
VRAAG OM UITLEG van Loes Vandromme aan Ben Weyts, viceminister-president van de Vlaamse Regering, Vlaams minister van Onderwijs, Sport, Dierenwelzijn en Vlaamse Rand, over de conceptnota over de mogelijkheden voor onderwijspersoneel om na een langdurige ziekte deeltijds of progressief het werk te hervatten – 3369 (2021-2022)	21
VRAAG OM UITLEG van Steve Vandenberghe aan Ben Weyts, viceminister-president van de Vlaamse Regering, Vlaams minister van Onderwijs, Sport, Dierenwelzijn en Vlaamse Rand, over het ontslaan van beginnende leerkrachten net voor het verkrijgen van de tijdelijke aanstelling van doorlopende duur – 3399 (2021-2022)	25
VRAAG OM UITLEG van Steve Vandenberghe aan Ben Weyts, viceminister-president van de Vlaamse Regering, Vlaams minister van Onderwijs, Sport, Dierenwelzijn en Vlaamse Rand, over de lerarenopleiding in het licht van het buitengewoon onderwijs – 3401 (2021-2022)	31

VRAAG OM UITLEG van Loes Vandromme aan Ben Weyts, viceminister-president van de Vlaamse Regering, Vlaams minister van Onderwijs, Sport, Dierenwelzijn en Vlaamse Rand, over de stijgende vraag naar bijlessen – 3321 (2021-2022)

VRAAG OM UITLEG van Hannelore Goeman aan Ben Weyts, viceminister-president van de Vlaamse Regering, Vlaams minister van Onderwijs, Sport, Dierenwelzijn en Vlaamse Rand, over de opmars van privé-onderwijs – 3368 (2021-2022)

Voorzitter: mevrouw Karolien Grosemans

De voorzitter: Mevrouw Vandromme heeft het woord.

Loes Vandromme (cd&v): Voorzitter, collega's, minister, ik heb een vraag over de stijgende vraag naar bijlessen.

De vraag naar bijlessen was de voorbije jaren nog nooit zo groot, zo hoorden we het voorbije weekend in de media. Het afstandsonderwijs tijdens de coronacrisis zorgde voor leerachterstand, maar het voorbije jaar bleek ook de verplichte zelfstudie door het lerarentekort niet voor iedereen zo goed te lukken. Vooral voor wiskunde en Frans is de vraag naar bijles naar verluidt heel groot. Steeds meer leerlingen willen de opgelopen achterstand inhalen door bijlessen te volgen, maar de kostprijs loopt op en varieert tussen de 25 en 41 euro per uur, wat uiteraard niet voor iedereen betaalbaar is.

In de plenaire vergadering van 30 maart 2022 kwam het onderwerp nog ter sprake. Toen relativeerde u de zaak nog enigszins door te zeggen dat de berichtgeving gebaseerd was op een bevraging zoals er dagelijks zoveel zijn. Maar amper een paar maanden later steekt het nieuws toch weer de kop op. In De Tijd van 11 juni merk ik toch een behoorlijk lange lijst aan private bijlesinitiatieven, die getuigt dat dit een booming business is.

In de plenaire vergadering verwees u in uw antwoord naar de Bijsprong, waarbij scholen extra middelen kregen om in te zetten op de leerachterstand die de coronacrisis veroorzaakte. Voor volgend schooljaar zijn deze Bijspronguren niet meer voorzien. We hopen natuurlijk dat we gespaard blijven van nieuwe coronagolven, maar deze Bijspronguren zouden ook interessant kunnen zijn om de leerachterstand die leerlingen opliepen door het lerarentekort, aan te pakken.

U verwees in uw antwoord tijdens de plenaire vergadering verder ook naar initiatieven rond huiswerkbegeleiding zoals het project Leerbuddy Vlaanderen, dat trouwens ook niet meer wordt verdergezet. Het eindverslag is wel klaar, zo vernam ik in een antwoord op een schriftelijke vraag.

Minister, is er onderzoek bekend over de bijlesindustrie in Vlaanderen of plant u een dergelijk onderzoek?

Welke conclusies trekt u uit het Leerbuddyproject? Hoe zult u ervoor zorgen dat de kennis en expertise uit dit project verder verspreid zal worden?

Op welke manier zult u ervoor zorgen dat alle leerlingen gelijke kansen krijgen om zich te vormen en dat ze voldoende kwalitatief onderwijs kunnen krijgen in onze Vlaamse scholen?

De voorzitter: Mevrouw Goeman heeft het woord.

Hannelore Goeman (Vooruit): Voorzitter, collega's, minister, mevrouw Vandromme heeft de context al een beetje geschetst. Met internationale studies die erop

wijzen dat de prestaties jaar na jaar achteruitgaan en het lerarentekort dat het onderwijs teistert, zien we dat een toenemende groep ouders het gevoel heeft dat het publieke onderwijs tekortdoet aan hun kinderen. Daarom gaan sommige ouders op zoek naar alternatieven binnen de diverse vormen van het privé-onderwijs.

Eenzijds – mevrouw Vandromme verwees er al naar – merken we al een tijdje een toch wel heel sterke stijging van het aantal privébijlessen. Bijleskantoren doen gouden zaken. Ouders die het kunnen betalen, zetten steeds vaker de stap naar bijlessen als ze het gevoel hebben dat hun kinderen niet meekunnen op school, zodat ze na de lessen worden bijgespijkerd door privé-tutores. Maar niet alle ouders kunnen dat betalen. Privébijlessen kosten handenvol geld, het kan oplopen tot duizenden euro's. Vooral kansrijke kinderen kunnen dit betalen, kansarme kinderen absoluut niet, waardoor de kloof en ongelijkheid in ons onderwijs alleen maar vergroot. Ik hoef u niet te vertellen dat wij er een bijzonder groot probleem mee hebben dat goed onderwijs op die manier steeds meer een privilege dreigt te worden voor de happy few.

Daarnaast merken we een beweging die aan de gang is van ouders die aan het nadenken zijn om hun kinderen naar een private school te sturen, ook iets waar ik me zorgen over maak. In tegenstelling tot het openbaar onderwijs dat, alvast wat de inschrijving betreft, gratis is, kosten privéscholen tot 30.000 euro per jaar per leerling, bedragen die een gewone ouder onmogelijk kan betalen. Door de overheid wordt het aantal leerlingen in het privé-onderwijs niet bijgehouden; dat zit vervat in de cijfers rond huisonderwijs. Ik heb de cijfers van huisonderwijs eens bekeken. Daar merken we een verviervoudiging vergeleken met tien jaar geleden. In het schooljaar 2020-2021 ging het over 4032 leerlingen.

In eerste instantie zou ik graag een beter zicht krijgen op het fenomeen. Ik sluit me graag aan bij de vragen van mevrouw Vandromme over Leerbuddy Vlaanderen.

Minister, is het ook niet interessant om de specifieke cijfers bij te houden van leerlingen ingeschreven in het privé-onderwijs? Die privéscholen organiseren zich onder huisonderwijs, maar het zijn natuurlijk instellingen die zeer hoge inschrijvingsgelden vragen. Ik denk dat het belangrijk is om een zicht te houden op die evolutie.

Hoe schat u de opgang van privé-onderwijs in?

Erkent u dat de opgang van betalend privé-onderwijs in verschillende vormen, bijlessen of privéscholen, de ongelijkheid in het onderwijs enkel versterkt? Bent u van plan om hieraan iets te doen? Zo ja, wat?

Bent u bereid de markt voor bijlessen beter te reguleren? Op dit moment is er echt een opbod aan de gang en swingen de prijzen voor bijlessen steeds meer de pan uit. Helemaal verbieden, zal natuurlijk nooit kunnen.

Bent u bereid om bijkomende stappen te zetten zodat de leerachterstand van alle leerlingen tijdens de schooluren wordt weggewerkt? Ik zal er op blijven wijzen. Leerbuddy Vlaanderen is er een antwoord op als het echt goed wordt georganiseerd, maar bijkomende investeringen in het onderwijs blijven voor ons absoluut nodig.

De voorzitter: Minister Weyts heeft het woord.

Minister Ben Weyts: Ik verwijs misschien in eerste instantie naar de Commissie zorgvuldig bestuur, die zich al enkele keren heeft uitgesproken over betaalde bijlessen, vanuit haar bevoegdheid inzake kostenbeheersing. De commissie oordeelde dat alle leerlingen op school die leerdoelen moeten kunnen halen, eventueel met bijkomende ondersteuning die binnen de school gratis wordt aangeboden. De school heeft de verantwoordelijkheid om leerproblemen bij het bereiken van de eindtermen op te vangen binnen het eigen reguliere aanbod van de school. De school mag dus

absoluut geen rol spelen in het inrichten of het bevorderen van de organisatie van betaalde bijlessen. Een sturende rol van de school in dit verband zou, volgens de commissie, leiden tot een vervaging van de verantwoordelijkheden, en kan de geloofwaardigheid van het eigen aanbod van de school in het gedrang brengen.

Als ik daarbij aansluit, dan lijkt het me evident dat het niet aangewezen is dat de Vlaamse overheid de bijlesmarkt zou gaan reguleren of bepaalde prijzen zou gaan bepalen. Dat zou, denk ik, een verkeerd signaal zijn, namelijk dat privé-initiatieven een valabel alternatief vormen voor het reguliere onderwijs. Het gaat hier wel degelijk om initiatieven waar ouders en leerlingen die dit willen op kunnen ingaan, maar vanzelfsprekend niet op moeten ingaan. Daarom houden wij dus ook geen cijfers hieromtrent op overheidsniveau bij.

Om het aantrekkings-effect van zulke privé-initiatieven de kop in te drukken, moeten we net verder inzetten op kwaliteitsvol onderwijs voor iedereen, waarbij elke leerling zich maximaal kan ontwikkelen. Dat vraagt natuurlijk betrokkenheid en verantwoordelijkheid van alle stakeholders: de schoolteams en schoolbesturen, de centra voor leerlingenbegeleiding (CLB's), de onderwijsinspectie, de pedagogische begeleidingsdiensten en andere professionaliseringsorganisaties, lerarenopleidingen.

Ik kan daaromtrent de acties rond leerachterstand nog eens meegeven. We hebben specifieke acties, met name op vier vlakken: extra handen in de klas, extra handen buiten de klas, het gebruik van betere praktijken in de klas en het monitoren van de leerachterstand.

Wat betreft extra handen in de klas: we voorzien vanaf dit schooljaar maar liefst 12 miljoen euro voor onder andere de taalintegratietrajecten in het basisonderwijs. Dat past natuurlijk ook in de strategie om de leerachterstand aan te pakken.

De Bijsprong was een groot succes. In deze commissie werd bij herhaling gezegd dat die Bijsprong niets ging uithalen, dat we die middelen niet eens zouden kunnen toekennen. Uiteindelijk heeft 78 procent van de scholen hierop ingetekend. Maar, zoals aangekondigd, was het niet de bedoeling om die middelen structureel te voorzien. We zitten trouwens met de moeilijkheid dat de fiscale vrijstelling die werd toegekend aan gepensioneerden – want we moeten ook erkennen dat heel wat gepensioneerde leerkrachten gebruik hebben gemaakt van die Bijsprongmiddelen – maar loopt tot eind juni. Ik heb gevraagd om dat te mogen verlengen, maar daar heb ik tot twee keer toe nul op het rekest gekregen. Op dat vlak zitten we dus toch met het onaangename gegeven dat, als we opnieuw die Bijsprong zouden verlengen en opnieuw gepensioneerden zouden aantrekken, die hiervoor fiscaal zouden worden afgestraft, omdat ze het bijverdienplafond dan zouden overschrijden.

Ten tweede sprak ik over extra handen buiten de klas. We hebben er expliciet voor gekozen om de zomerscholen structureel te verankeren. We hebben daar ook veel middelen voor gereserveerd, namelijk 10 miljoen euro.

We hebben, in het kader van de Digisprong, ook het ambt van ICT-coördinator gecreëerd. We hebben 550 extra kinderverzorgers voorzien in het kleuteronderwijs. Dat is ook nog eens een recurrente en structurele investering van 23 miljoen euro.

Verder voorzien we ook in tutoringprojecten, waarbij we studenten actief inschakelen om studieondersteuning te geven aan kinderen en jongeren. We hebben die oproep in maart opnieuw gelanceerd.

Wat de steun aan het project Leerbuddy Vlaanderen betreft, heb ik aangegeven dat die subsidie loopt tot het einde van het schooljaar. Maar zoals steeds zijn we nu ook bezig met de evaluatie daarvan, en op grond van die evaluatie nemen we opnieuw een beslissing voor de toekomst.

Een derde element is het gebruik van betere praktijken in de klas. Jullie hebben ook kennisgenomen van de voorstellen van het rapport van de Commissie Beter Onderwijs, die zeker kunnen dienen als leidraad. Ik hoop op een nieuwe consensus, niet alleen op politiek vlak maar ook in de onderwijswereld, waarbij we de neuzen in dezelfde richting krijgen. Op basis daarvan zijn we bezig met het oprichten van een Vlaams kenniscentrum, naar analogie met de Education Endowment Foundation in Londen.

Verder voorzien we ook 6,5 miljoen euro aanvullende werkingsmiddelen voor de pedagogische begeleidingsdiensten, met de focus op de ontwikkeling van een effectieve didactiek, een brede basiszorg en datageletterdheid. Via ons onderzoeksprogramma voorzien we ook praktijkgericht onderzoek, waarmee leraren concreet aan de slag kunnen gaan.

Afsluitend zullen we via het decreet Leersteun beleidsmaatregelen nemen en onderzoeken we hoe we bijkomend kunnen investeren in het versterken van de brede basiszorg en van de verhoogde zorg in het gewoon onderwijs.

Een vierde element is het verder monitoren van de leerachterstand. De administratie heeft een coronamonitor opgezet met heel wat indicatoren om te bekijken wat, ook op iets langere termijn, de impact is of was van corona op het Vlaamse onderwijs. Daaraan gekoppeld voorzien we op wat langere termijn ook de uitrol van de Vlaamse toetsen.

Deze vier zaken vormen voor mij de basis van een beleid dat we stap voor stap nog trachten aan te scherpen.

Ik ga ook nog in op de vragen omtrent huisonderwijs. Zoals u weet, is er geen schoolplicht maar wel een leerplicht. Een kind dat leerplichtig is, moet leren, maar hoeft daartoe dus niet noodzakelijk naar een school te gaan die door de Vlaamse Gemeenschap wordt erkend, gefinancierd of gesubsidieerd.

In het kader van de leerplichtcontrole verzamelt het Agentschap voor Onderwijsdiensten (AGODI) ook de cijfers van de leerlingen die voor huisonderwijs kiezen. Binnen huisonderwijs bestaat er de mogelijkheid om individueel huisonderwijs te volgen of collectief huisonderwijs. In dat laatste geval wordt er ook wel eens gesproken over privéscholen. Binnen het collectief huisonderwijs zijn er scholen met een onderwijsaanbod dat gelijkwaardig is aan dat van erkende Vlaamse scholen. Dat zijn onder andere de Europese scholen en bepaalde internationale scholen. Daarvoor dient geen verklaring van huisonderwijs ingediend te worden. Voor de overige vormen van collectief huisonderwijs, en ook voor het individueel huisonderwijs, moet wel elk schooljaar opnieuw een verklaring ingediend worden.

AGODI is nu bezig met een grondig rapport omtrent huisonderwijs. Dat moet volgend schooljaar klaar zijn. Het laatst gepubliceerde rapport daaromtrent dateert van het schooljaar 2016-2017. Het geactualiseerde en uitgebreide rapport moet ons data aanleveren over de schooljaren 2017-2018 tot en met het lopende schooljaar over zowel leerlingen die individueel huisonderwijs volgens als diegenen die collectief huisonderwijs volgen. Ik wacht dus dat rapport af om uitspraken te doen over de cijfers met betrekking tot huisonderwijs.

De voorzitter: Mevrouw Vandromme heeft het woord.

Loes Vandromme (cd&v): Dank u wel voor uw antwoord, minister. U haalt vier zaken aan, maar wat voor mij heel belangrijk is, is om de kloof tussen wie mee is en wie niet mee is op school toch niet te vergroten; de K-curve, zoals ze ondertussen genoemd wordt.

Ik wil heel specifiek ingaan op het project Leerbuddy. Ik heb daarover een schriftelijke vraag gesteld. Als ik die cijfers bekijk, minister, denk ik dat we toch kunnen

zeggen dat daar toekomst in zit. Al was het maar omdat er 4700 modules gevolgd zijn, 51 scholen aangesloten zijn op het lerend netwerk en 52 instellingen of organisaties op het lerend netwerk lerarenopleiding hebben aangesloten. Als ik de analyse maak of de verschillende partners hoor, denk ik dat het toch wel belangrijk is om goed na te denken. U haalt de inspanningen aan die binnen de klas moeten gebeuren, en onze fractie heeft ook altijd gezegd dat elke school er moet zijn voor elke leerling, dat remediëring en ondersteuning altijd in de klas moeten gebeuren, maar als je ziet wat er gebeurt en wat er aan aanbod komt van private ondernemingen – waar jammer genoeg niet iedereen voldoende centen voor heeft om erbij aan te sluiten – denk ik dat we daar toch goed over moeten nadenken. Wat ons betreft, mag het niet afhangen van de portefeuille van mama of papa, of hun kind een diploma haalt of niet.

Er wordt een driedubbele winst gehaald met de leerbuddy's, denk ik. Eén, de leerachterstand wordt beperkt. Twee, we hebben het verhaal van de ouderbetrokkenheid. Dat was deze week ook nog op de radio en in de pers, waarbij men nogmaals aanduidde – en ik denk, minister, dat u dat in het verleden ook al hebt gezegd – dat het belangrijk is dat ouders daarom niet de leerkracht in huis zijn, maar wel zeer betrokken zijn. En dat kan, als er thuis een leerbuddy komt die kan aantonen hoe kinderen het best begeleid of ondersteund worden. Drie, er is winst voor het lerarentekort tout court. Want binnen de projecten die opgezet zijn met tutors bijvoorbeeld, werken niet altijd studenten die kiezen voor de lerarenopleiding, maar ook studenten die andere opleidingen volgen en die via een soort keuzevak tutoropleiding volgen. Die krijgen de smaak te pakken om het mooiste te kunnen doen wat er bestaat, namelijk iemand tot een inzicht brengen, iemand iets bijbrengen, iemand iets aanleren, en zetten dan later toch de stap naar de lerarenopleiding. Dan denk ik dat dat een zeer mooi doel is dat bereikt wordt. Vandaar, minister, durf ik op te roepen om het project van de leerbuddy's toch te verduurzamen en daar structurele middelen voor te voorzien. Op die manier kunnen we de expertise die er is delen met de lokale besturen – want men geeft vanuit het project Leerbuddy ook aan dat lokale besturen daarover heel veel vragen krijgen – en ze op Vlaams niveau bundelen.

Dat zijn zeer concrete vragen, minister. U ging er heel snel overheen, maar ik durf toch te vragen om het project te verduurzamen.

De voorzitter: Mevrouw Goeman heeft het woord.

Hannelore Goeman (Vooruit): Vooruit gelooft sterk in sterk publiek onderwijs, waarbij elk kind een eerlijke kans krijgt om iets van zijn leven te maken, om zijn talenten te ontwikkelen, wie de ouders ook zijn. De portemonnee van je ouders mag inderdaad op geen enkele manier bepalen waar en of je goed onderwijs krijgt.

Ik ben het met u eens, minister, dat ervoor zorgen dat eventuele leerachterstand op school kan worden aangepakt, de beste manier is om het draagvlak van die bijlessen onderuit te halen. Maar als ik u bezig hoor, heb ik soms toch het gevoel dat u niet beseft hoeveel kinderen vandaag – en zeker na corona – gewoon niet meekunnen op school – of u ligt er niet wakker van. Maar de realiteit is vandaag dat er heel veel kinderen zijn die niet op de steun van hun ouders kunnen rekenen, dat leerkrachten niet de tijd en de middelen hebben om die kinderen deftig te helpen, ook omdat er vanuit het beleid gewoon te weinig gebeurt.

Met alle respect, maar Leerbuddy Vlaanderen is op dit moment een druppel op een hete plaat. Ik denk dat er ook heel veel vragen te stellen zijn over hoe dat het best georganiseerd wordt. Ik ben er niet tegen, maar er bestaat lokaal al van alles. Er moet veel beter nagedacht worden over hoe zo'n initiatief lokale initiatieven kan versterken in plaats van er van boven uit iets bovenop te leggen. De zomerscholen – dat heb ik al honderd keer gezegd – bereiken natuurlijk niet alle kinderen, en de

Bij sprong, minister – u zei het zelf al – die loopt af. Dus als u hier belooft dat u de Bij sprong gaat verlengen, dan belooft ik dat ik er alles aan zal doen om ook op federaal niveau te gaan lobbyen om die pensioenuitzondering te verlengen. Maar voorlopig zijn er geen extra middelen voor de Bij sprong.

Ik vind echt dat we hiervan moeten wakker liggen in de commissie Onderwijs. We zien die bijlessen exploderen, omdat ouders vinden dat het onderwijs niet volstaat. Ik ben echt zeer bezorgd dat we evolueren richting Amerikaanse toestanden, waarbij er steeds meer privéscholen worden opgericht voor ouders die het zich kunnen permitteren. Dat is voor ons iets dat we te allen prijze moeten vermijden. Goed onderwijs moet aangeboden worden vanuit de overheid. Vandaar mijn vraag om toch ook heel specifiek de opgang van privéscholen, die onder de regelgeving van huisonderwijs zitten, goed op te volgen. En ik ben benieuwd naar dat rapport van AGODI over huisonderwijs.

De voorzitter: Mevrouw Krekels heeft het woord.

Kathleen Krekels (N-VA): Voorzitter, ik wil toch even reageren op collega Goeman. Ik wil starten met te zeggen dat bijlessen zelf een symptoom zijn en geen probleem. Ze zijn een symptoom van iets, maar van wat?

Ik weet niet of in de cijfers, of in welke mate in de cijfers, een verschil wordt gemaakt tussen therapie en bijlessen. Logopedisten worden vaak gezien als bijlescoaches. Alles wat logopedisten doen – we hebben het nog in de krant kunnen lezen –, zou eigenlijk in de scholen moeten worden opgelost. Sorry, dat kan niet. Logopedisten zijn therapeuten die werken met kinderen die een leerstoornis of een ontwikkelingsstoornis hebben, en dat los je zomaar niet op in een klas. Er moet dus al een verschil worden gemaakt tussen kinderen die therapie volgen en kinderen die effectief bijlessen volgen.

Het is ook altijd nog een keuze van ouders, het is dus eigenlijk niet aan ons. Collega Goeman, u zegt dat privéscholen als paddenstoelen uit de grond rijzen, maar ik denk dat dat niet zo is. U hebt een som gemaakt van 30.000 euro. *(Opmerkingen van Hannelore Goeman)*

Dat wijst er alleen maar op hoeveel wij als maatschappij investeren. Als u zegt dat het 30.000 euro kost om een jaar naar school te kunnen gaan, wat investeren wij dan al niet als maatschappij in ons onderwijs? Dat wil ik maar zeggen.

Wat doen wij dan? Gelijke kansen – dat hebben we ook altijd gezegd – zijn daarom geen gelijke onderwijsuitkomsten. Wij doen in ons onderwijs – en ik sluit me echt aan bij de minister – heel veel om kinderen die het moeilijk hebben, te ondersteunen. Alle inzet van de voorbije jaren, het M-decreet voor inclusief onderwijs, maar daarvoor ook al zorgleerkrachten, zorgcoördinatoren, het hele systeem van zorgbeleid op onze scholen dat al jaren bestaat, ook voor het M-decreet: dat is allemaal voor kinderen die het moeilijk hebben. Ze krijgen meer aandacht, meer ondersteuning. Er wordt dus ontzettend veel gedaan, maar we krijgen het probleem nog altijd niet opgelost.

Moeten we daar nog meer op inzetten? Ja, uiteraard. Maar wat gebeurt er, mevrouw Goeman? Leerkrachten kunnen zich niet in vijfhonderd stukken verdelen. Dus de kinderen die middelmatig zijn, vallen vaak door de mazen van het net. Het zijn die ouders die vaak hulp gaan inroepen via bijlessen, want hun kind kan niet mee of ze vinden Frans of wiskunde toch niet voldoende. De ouders maken de keuze: ze vinden dat hun kind het wat beter moet doen en ze gaan voor bijlessen. Er is niet altijd een noodzaak voor, maar het is soms ook een keuze van ouders. Het zijn die kinderen die we in de toekomst ook niet mogen vergeten: de middelmatige kinderen die hier en daar een ondersteuning nodig hebben. Ik vind dat het een keuze is van de ouders. Ik vind dat we in het onderwijs echt wel inzetten op de andere kinderen. Alles moet in evenwicht zijn. *(Opmerkingen van Hannelore Goeman)*

Jawel, alles moet in evenwicht zijn. Als ouders vinden dat hun kinderen wat bijles nodig hebben, dan is dat de keuze van de ouders, en daar hebben wij ons niet mee te moeien. *(Opmerkingen van Hannelore Goeman)*

De voorzitter: De heer Danen heeft het woord.

Johan Danen (Groen): Mevrouw Krekels, ik vind het bijzonder vreemd dat u dit nuanceert en dat u zegt dat het de keuze van de ouders is. Niet alle ouders kunnen die keuze maken. Het is de taak van de school om ervoor te zorgen dat kinderen bij zijn, en dat lukt natuurlijk niet altijd. Als het niet lukt, dan doet u als regering misschien veel te weinig. *(Opmerkingen van Kathleen Krekels)*

Ik wil dit ook nog zeggen: de bedoeling van vragen om uitleg is de minister te controleren. U zit hier gewoon de minister te verdedigen. Dat is uw taak niet. U bent volksvertegenwoordiger, u dient de regering te controleren, en we dienen hier niet om elkaar te controleren. Wat is dat hier voor een situatie! De minister kan zichzelf wel verdedigen.

Kathleen Krekels (N-VA): Ik verdedig de minister niet.

Johan Danen (Groen): Amai.

Kathleen Krekels (N-VA): Ik zeg gewoon wat er in het onderwijs allemaal gebeurt. Alsof de leerkrachten niets aan het doen zijn voor die kinderen? Dat is wat u zegt! Bent u al eens op scholen geweest om te zien wat scholen doen voor al die kinderen die het moeilijk hebben? Ik versta niet dat jullie dat zomaar durven te zeggen. Er gebeurt zoveel in ons onderwijs. Ik versta dat niet! Komaan zeg!

De voorzitter: Rustig, rustig.

Johan Danen (Groen): We stellen vast dat er grote problemen zijn en dat die vandaag niet worden opgelost. Het is aan de regering om maatregelen te nemen en om te bekijken hoe dit kan. Misschien worden scholen in dezen te weinig ondersteund. Dat moeten we onderzoeken.

De minister zegt dat hij dit niet gaat monitoren omdat men anders voor een stukje gaat legitimeren wat er gebeurt. Ik denk wel dat het nodig is om te monitoren hoe het met de bijlescultuur zit. Ik denk ook dat het in bepaalde regio's anders is dan in andere regio's.

Een bijkomend effect is volgens mij dat, als de bijlesorganisaties en de privéscholen, die vandaag klein in aantal zijn, zouden gaan boomen, dit een bijkomend effect op het lerarentekort heeft. Het is voor leraars soms interessanter om in dat soort van organisaties te werken dan in scholen.

Ik denk dus wel dat het een belangrijk probleem is. We gaan het vandaag of morgen niet kunnen oplossen. Niet alles is natuurlijk de schuld van de regering of de minister – ik denk niet dat iemand dat zegt. Het is wel belangrijk om een probleem au sérieux te nemen en er iets aan te doen. Ik heb de minister weinig instrumenten horen geven om hieraan tegemoet te komen of te remediëren.

Minister, hoe wilt u ervoor zorgen dat die bijlesindustrie minder zal boomen? Hoe zult u er een zicht op houden? Reguleren zal moeilijk zijn, dat besef ik ook wel, maar er een zicht op houden is volgens mij het minste wat u kunt doen.

De voorzitter: De heer Laeremans heeft het woord.

Jan Laeremans (Vlaams Belang): Ik sluit me toch eerder aan bij wat de minister gezegd heeft, namelijk dat het onverstandig is om bijlessen te institutionaliseren en daar normen voor af te spreken. Dat heeft geen enkele zin, ook omdat dat allemaal

zo verschillend is. Ik heb in mijn leven heel vaak gratis bijles gegeven. Ik doe dat nu ook, ik geef bijvoorbeeld Nederlands aan Oekraïners. Het helpen van familieleden en vrienden is toch nogal evident. Je kunt dat niet in een instituut gieten.

Daarnaast zijn er mensen die inderdaad veel geld willen uitgeven om de kennis van hun kind bij te werken. Dat gebeurt misschien ook al op school, maar ze vinden dat de uitleg nog niet duidelijk genoeg is of dat de punten nog niet goed genoeg zijn. Ze proberen het daarom ergens anders en zijn bereid om daarvoor extra geld vrij te maken. Je kunt dat toch niet beletten? Dat is nu eenmaal de realiteit. Als er een noodzaak is, zal die industrie van de grond komen. Je kunt dat betreuren, maar je kunt dat niet beletten.

Wat er wel bestaat, zijn lokale initiatieven die genomen worden door OCMW's en dergelijke. In mijn gemeente werd dat ook gedaan. Om het even wie kon bij het OCMW aankloppen om extra bijles te krijgen voor een bepaald vak. Ik vond dat een goed systeem. Ik heb geen idee hoeveel het OCMW daaraan besteedde qua mankracht en dergelijke. Ik hoor ook over het project Leerbuddy. Dat is allemaal goed. Ik vind dat zulke zaken moeten kunnen. Maar we kunnen dat echt niet allemaal gaan regelen.

Wat ik echt belangrijk vind, minister, is dat u geprobeerd hebt om de Federale Regering te overtuigen, maar dat lukt blijkbaar niet. Ik hoor mevrouw Goeman zeggen dat ze dat wel wil doen. Maar ik vraag me af of we niet beter een signaal geven, vanuit deze commissie Onderwijs, met alle partijen, dat wij graag zouden hebben, in het belang van alle kinderen, dat het mogelijk gemaakt wordt dat gepensioneerde leerkrachten wat kunnen bijverdienen, en dat dat duurzaam moet zijn, niet voor één jaar maar voor de komende tien jaar. Dat kan toch niet zo moeilijk zijn? Ik weet niet hoe dat het best geformuleerd wordt. Maar als alle partijen dat signaal uitzenden, wordt er misschien wel naar geluisterd.

De voorzitter: Minister Weyts heeft het woord.

Minister Ben Weyts: Wat het huisonderwijs betreft: AGODI kan daaromtrent nog niet rapporteren, want het lopende schooljaar zit nog vervat in het lopende onderzoek. Het is een terugblik op vijf schooljaren. Het lopende schooljaar moet natuurlijk eerst afgelopen zijn vooraleer daarvan een grondige evaluatie kan volgen.

Ik heb maar een beperkte opsomming gegeven van initiatieven die we in deze regeerperiode genomen hebben. Voor de beperkte opsomming die ik u verschaft heb, loopt het budget al op tot enkele honderden miljoenen euro's. Maar ik noteer, zoals steeds: 'te laat en te weinig' en 'dat zal allemaal wel'. Maar het zijn volgens mij wel heel goede initiatieven en stappen in de goede richting.

Wat Leerbuddy Vlaanderen betreft: ik zeg niet dat daar geen toekomst in zit. Ik zeg gewoon dat er, net zoals bij elke vzw, altijd een evaluatie volgt, zowel financieel als inhoudelijk, en ook van de effectiviteit. Sowieso wordt er jaarlijks al een kwart miljoen euro via onze begroting geïnvesteerd in tutoring.

Wat de private bijlessen betreft, begrijp ik natuurlijk, vanuit een socialistisch perspectief, dat u zegt dat we dat moeten reguleren en vaste prijzen moeten opleggen, dat we die markt regelgevend moeten vastleggen. Vanuit socialistisch perspectief is dat begrijpelijk, maar dat lijkt mij een heel slecht signaal te zijn, want dan ga je dat gewoon legitimeren en ga je dat de facto ook ondersteunen en zeggen dat dat een heel goede weg om te volgen is.

Tot slot wil ik even nog wat meegeven over de Bijsprong, los van de discussie over pensioenen. Heb is nu wel zo dat we nu de nodige flexibiliteit hebben geboden aan scholen om maximaal 20 procent van de middelen in te zetten voor de werving van andere profielen, in de plaats van leerkrachten. En daar heeft men dus een heel

grote vrijheid en autonomie in. Scholen kunnen zelf kiezen welke extra profielen ze daarvoor, al dan niet in een deeltijdse context, of zelfs buitenschools, in de klas halen.

De voorzitter: Mevrouw Vandromme heeft het woord.

Loes Vandromme (cd&v): Dank u, minister. Ik denk dat we in dezen de kalmte moeten bewaren, maar daarom niet om op onze lauweren te rusten. Als ouders kiezen om na school ook nog andere instanties in te schakelen om hun kinderen te stimuleren en wegwijs te maken in alles wat te maken heeft met school, dan is het vooral belangrijk dat elk kind kansen krijgt. Het is een symptoom, maar meer en meer mensen kiezen ervoor. Wat onze fractie betreft is het sowieso niet oké dat de kansen van kinderen afhangen van de portefeuille van de ouders. Ik herhaal dat nogmaals.

Minister, omtrent die 20 procentregeling heb ik al een aantal scholen geïnformeerd, en die vielen wat uit de lucht. Je ziet dat niet iedereen de kranten volgt en de websites leest. *(Opmerkingen van minister Ben Weyts)*

Voilà, Schooldirect. Ik weet niet wanneer het verschenen is, maar maandag was er alvast nog niets verschenen, of men heeft het niet gelezen.

In elk geval doe ik nogmaals de oproep, minister, om het kind niet met het badwater weg te gooien. Als ik naar de verschillende partners luister, denk ik dat er echt toekomst zit in het verhaal van de leerbuddy's, al was het maar – en ik ben zelf schepen – omdat de lokale besturen van heel nabij opvolgen wat de noden zijn van ouders. Die kennen ook de vrijwilligers. Die kennen de organisaties die huiswerkklassen organiseren, heel nabij, bij de kinderen, waar de drempel van de betaalbaarheid er niet is. Ik denk dat het een mooie kans is die we moeten grijpen. Er is ook het lerend netwerk, de expertise die er is rond de opleiding van vrijwilligers: hoe help je iemand met huiswerk maken, hoe begeleid je iemand die een vraagstuk niet kan oplossen? Dat is allemaal niet zo eenvoudig als je zelf geen pedagogisch diploma hebt. Als je de experten gelooft, kan dat soms meer kwaad doen dan goed. Ik denk dat het belangrijk is dat we die expertise ook bundelen in dat lerend netwerk. Maar we moeten vooral dingen van onderuit laten groeien, en die ondersteunen en stimuleren.

Vandaar mijn concrete vraag, maar u kunt niet meer antwoorden. Ik ben heel benieuwd naar de timing van de evaluatie, maar misschien kan dat nog informeel meegegeven worden. Ik hoop in elk geval dat u dat niet zomaar weggooit.

Misschien nog één opmerking, minister. U spreekt over een kenniscentrum. Ik vroeg me gewoon af of we daar geen decretale basis voor nodig hebben. Hoe zit dat dan? Maar u kunt niet meer antwoorden.

De voorzitter: Het is voor de volgende keer, mevrouw Vandromme.

Mevrouw Goeman heeft het woord.

Hannelore Goeman (Vooruit): Collega's, ik vind het soms toch wat beangstigend wat voor middenklassenlogica hier heerst in de commissie. Wat ik hier hoor, is dat als ouders het gevoel hebben dat hun kinderen niet mee zijn op school, ze dan bijlessen kopen voor veel geld. 'Daar kunnen wij als politici niets aan doen. Dat is een keuze van de ouders.' Maar dat is net de essentie van het probleem. Niet alle ouders hebben die keuze, net omdat het zo duur is. Wij kunnen daar wel iets aan doen in de commissie, door te strijden voor sterk onderwijs voor elk kind.

Ik vind het eigenlijk nogal straf, mevrouw Krekels, dat u durft te insinueren dat wij hier zeggen dat leerkrachten niet genoeg zouden doen. Leerkrachten plooiën zich inderdaad driedubbel, maar hebben vandaag vaak niet de tijd en middelen om om te gaan met die vaak bijzonder complexe vragen van kinderen. Maar ik vind dat

wij als overheid tot het uiterste moeten gaan om die kinderen een kans te geven, want de vaststelling is dat er vandaag niet genoeg gebeurt.

Ik hoop dat u niet vindt dat elk kind vandaag een gelijke kans heeft in ons onderwijs. Nochtans is dat waar wij als partij voor staan: voor gelijke kansen – niet voor gelijke uitkomsten, want ieder kind is inderdaad anders. Maar ik kan vandaag alleen maar vaststellen dat het wel afhangt van de portemonnee van je ouders of je je dromen kunt verwezenlijken, en of je een eerlijke kans krijgt in ons onderwijs. Daar zullen wij altijd, met elke vezel in ons lijf, tegen blijven vechten, en ik verwacht eigenlijk van u hetzelfde.

De voorzitter: De vragen om uitleg zijn afgehandeld.

VRAAG OM UITLEG van Johan Danen aan Ben Weyts, viceminister-president van de Vlaamse Regering, Vlaams minister van Onderwijs, Sport, Dierenwelzijn en Vlaamse Rand, over het effectieve gebruik van laptops door leerlingen van het secundair onderwijs
– 3320 (2021-2022)

VRAAG OM UITLEG van Karolien Grosemans aan Ben Weyts, viceminister-president van de Vlaamse Regering, Vlaams minister van Onderwijs, Sport, Dierenwelzijn en Vlaamse Rand, over het beperkte gebruik van laptops op school
– 3326 (2021-2022)

VRAAG OM UITLEG van Hannelore Goeman aan Ben Weyts, viceminister-president van de Vlaamse Regering, Vlaams minister van Onderwijs, Sport, Dierenwelzijn en Vlaamse Rand, over de gratis laptops die in de kast blijven liggen
– 3328 (2021-2022)

VRAAG OM UITLEG van Hilâl Yalçın aan Ben Weyts, viceminister-president van de Vlaamse Regering, Vlaams minister van Onderwijs, Sport, Dierenwelzijn en Vlaamse Rand, over het beperkte gebruik van laptops in de klas en de ICT-bijtscholing van leerkrachten
– 3358 (2021-2022)

Voorzitter: mevrouw Loes Vandromme

De voorzitter: De heer Danen heeft het woord.

Johan Danen (Groen): De laptop blijkt een jaar na de uitrol voor veel leerlingen nog geen dagelijkse kost te zijn. Dat bleek althans uit een beperkte bevraging – dat moeten we wel toegeven – van Waddist en De Ambrassade. Dat is, voor alle duidelijkheid, niet zo'n onverwacht nieuws. Scholen hebben nog de tijd om hun scholieren van laptops te voorzien, de tweede schijf voor het secundair onderwijs moet immers nog uitbetaald worden.

Meer opvallend is echter wel dat de helft van de leerlingen die wel over een laptop beschikken, die niet dagelijks gebruiken. Dat zijn trouwens ook signalen die tot bij mij komen: dat leerlingen en ouders soms klagen over het gegeven dat zij weliswaar een laptop hebben, maar dat die heel beperkt gebruikt wordt. Ik krijg natuurlijk ook signalen – maar dat zijn er dan wat minder in aantal – over plaatsen waar die laptop wel heel goed gebruikt wordt. En laat ons aannemen dat dat in de meerderheid van de gevallen zo is.

Nochtans zet u in op vier speerpunten om de Digisprong te ondersteunen. Een: een toekomstgerichte en veilige ICT-infrastructuur voor alle scholen van het leerplichtonderwijs. Twee: een sterk ondersteunend en doeltreffend ICT-schoolbeleid.

Drie: ICT-competente leerkrachten en lerarenopleiders en aangepaste digitale leermiddelen. En vier: een kennis- en adviescentrum Digisprong ten dienste van het onderwijsveld. Helaas zijn de meeste acties binnen speerpunt drie nog niet operationeel. De vraag rijst of op die manier de kar niet voor het paard gespannen wordt. Zo waarschuwen tal van experts al langer voor ongewenste neveneffecten. Gewoon laptops binnenbrengen in het onderwijs, zonder eerst de leerkrachten op te leiden en leermiddelen te laten ontwikkelen, is de omgekeerde wereld.

Vandaar heb ik een aantal vragen voor u. Hoe wilt u het effectieve laptopgebruik opkrikken? Hoe wilt u een bredere visie inzake digitalisering ingang laten vinden in ons onderwijs? Wat kunnen we verwachten van het kennis- en adviescentrum Digisprong?

De voorzitter: Mevrouw Grosemans heeft het woord.

Karolien Grosemans (N-VA): Ik vind dat de heer Danen al een goede inleiding heeft gegeven, dus ik ga meteen over naar de vragen.

Het vertrekpunt van een langetermijnbeleid op het vlak van digitalisering is een ICT-beleidsplan. Uit de cijfers van de lerarenbarometer blijkt dat slechts 52 procent van de deelnemende scholen een duidelijke ICT-visie heeft. Dat is niet genoeg. Hoe kunt u scholen nog meer stimuleren om werk te maken van zo'n ICT-beleidsplan?

De barometer toont ook aan dat er een kloof bestaat tussen verschillende scholen. Hoe kunt u die kloof verkleinen?

Welke maatregelen kunt u nemen om de implementatie van ICT-toestellen in de klaspraktijk verder te stimuleren?

Op welke manier zult u het gebruik van die ICT-toestellen op de klasvloer monitoren?

De voorzitter: Mevrouw Yalçin heeft het woord.

Hilâl Yalçin (cd&v): Ik sluit mij aan bij de collega's. Ik denk dat collega Danen inderdaad al een goede inleiding heeft gegeven, en collega Grosemans heeft al aangevuld.

In een notendop: we weten dat de visienota Digisprong gebaseerd is op drie speerpunten. In theorie zijn dat zeer sterke speerpunten, maar als we er de verschillende krantenartikels van vorige week op nalezen, lijken die in de praktijk helaas verre van realiteit. Misschien komen die kritieken inderdaad wat te vroeg. De Digisprong is nog volop in uitrol, aangezien hiervoor twee schooljaren werden voorzien. Maar het is niet slecht om al een balans op te maken.

Elke leerling vanaf het vijfde leerjaar een laptop is het uitgangspunt. Hiervoor werden heel wat middelen vrijgemaakt: 385 miljoen euro. We zien dat uit de bevraging van De Ambassade blijkt dat slechts de helft van de leerlingen die over een laptop beschikt, die effectief dagelijks in de les gebruikt.

U hebt ook bekendgemaakt, minister, dat de Vlaamse overheid nog 15 miljoen euro extra vrijmaakt voor een extra bijscholingsbudget en dat er zo'n 4,6 miljoen euro naar de centra voor volwassenenonderwijs (CVO's) gaat zodat ze voldoende kwalitatieve ICT-opleidingen specifiek voor leerkrachten kunnen voorzien. Opleiding is uiteraard goed en het is goed dat hiervoor ook veel middelen vrijgemaakt worden. Maar we lezen in Het Nieuwsblad bijvoorbeeld de oproep van Koen Vandenhout, voorzitter van de Vlaamse ICT-coördinatoren Liga (Vicoli), om de bijscholingen van leerkrachten inzake ICT te verplichten, omdat hij vreest dat anders niet iedereen mee te krijgen zal zijn op de Digisprongsneltrain.

Vandaar, minister, heb ik volgende vragen.

Wat zijn uw bevindingen over de resultaten van het onderzoek van Waddist waaruit blijkt dat slechts de helft van de leerlingen die over een laptop beschikt, die ook dagelijks gebruikt in de klas?

Een duidelijke visie op ICT creëren binnen de school lijkt niet evident te zijn. Op welke manier zult u de scholen hierin ondersteunen?

Koen Vandenhoudt, voorzitter van Vicli, pleit voor een verplichting van leraren tot het volgen van nascholingen inzake ICT. Hoe staat u daartegenover?

Tijdens de commissievergadering van 9 juni gaf u aan dat u zou navragen vanaf wanneer scholen en leerkrachten een beroep kunnen doen op het specifieke ICT-opleidingsaanbod van de CVO's. Hebt u hier ondertussen al zicht op gekregen?

Ons onderwijs maakte een versnelde Digisprong onder impuls van de coronacrisis. Hoe ziet u dit digitale verhaal op lange termijn?

De voorzitter: Mevrouw Goeman heeft het woord.

Hannelore Goeman (Vooruit): Minister, we hebben van in het begin gezegd dat we het een goede zaak vinden dat er extra wordt geïnvesteerd in de digitalisering van het onderwijs – ik denk dat het ook nodig was – en dat er in de Digisprong zeker kansen liggen. Maar na een jaar kunnen we ons toch stevige vragen stellen over de manier waarop die Digisprong wordt uitgerold en komen er steeds meer signalen dat de operatie met haken en ogen aan elkaar hangt.

De cijfers zijn genoemd. Het zijn natuurlijk maar indicaties: zeven op de tien leerlingen die volgens de Waddistapp de gratis laptops niet dagelijks zouden gebruiken. Er zijn er ook die zeggen dat ze er nog geen hebben ontvangen. Het komt toch overeen met de verhalen die ik ook hoor als ik op het terrein kom. Mensen zeggen dat ze wel laptops hebben gekregen, maar dat ze vaak ongebruikt in de kast blijven liggen.

Experten hebben hiervoor in het begin al gewaarschuwd toen de Digisprong werd aangekondigd. Ze zeiden dat directeurs en leerkrachten eigenlijk niet waren voorbereid, en dat ook nog niet zijn op dit ogenblik, op zo'n tsunami van grafische laptops. Ze zijn ook niet voldoende opgeleid om ze te gebruiken, waardoor die toestellen niet goed en niet genoeg zouden worden gebruikt. Ze stelden zich trouwens toen ook al grote vragen bij die eenmalige massa-investering in nieuwe grafische laptops voor elk kind. Ze vroegen zich af of het wel de juiste keuze was om al die middelen te investeren.

Minister, het zijn natuurlijk eenmalige investeringen. Ik hoor op het terrein heel wat vragen over wat er nadien moet gebeuren. Er is wel 10 procent recurrent budget voorzien, maar dat zal niet volstaan om op dezelfde manier te blijven werken en de belofte van een gratis laptop voor elk kind in het vijfde leerjaar verder te zetten. De vraag is ook of het de goede keuze was. Hoe kijkt u daarnaar? Hoe wilt u dat beleid verder vormgeven?

Vindt u het ook niet opportuun om cijfers bij te houden over de vraag of die laptops wel degelijk gebruikt worden in de klas? Ik stel mij toch steeds meer de vraag of een gratis laptop voor elk kind in elke richting wel de juiste optie is.

Erkent u – collega Danen verwees er ook al naar – dat de kar wat voor het paard is gespannen en dat er eerder nood is aan een visie en een beleid op maat van de school voor die laptops gewoon gratis worden uitgedeeld? Welke stappen zult u zetten om ervoor te zorgen dat ze in ieder geval toch beter worden gebruikt?

Hoe staat het met de opleiding voor leerkrachten? Het is een cruciaal onderdeel voor het gebruik van de laptops in de klas. Zijn er cijfers van wie de opleiding al

heeft gevolgd? Ik sluit me aan bij de vraag of het toch geen piste is om na te denken om leerkrachten te verplichten.

De voorzitter: Minister Weyts heeft het woord.

Minister Ben Weyts: Vooreerst wil ik toch iets opmerken over de concrete aanleiding van deze vragen, een zogenaamd onderzoek. Het gaat in wezen over een vragenlijst in een app, waarop amper 250 leerlingen uit enkel het secundair onderwijs antwoordden. Dus, gewag maken van een onderzoek? Ik wil wel, maar er zijn 1,2 miljoen leerlingen. U doet hier grootse uitspraken op basis van 250 antwoorden. *(Opmerkingen. Gelach)*

Bovendien is er een aanwendingskalender uitgewerkt. In het begin was de kritiek: 'U overvalt de scholen met een digitale revolutie en corona is bezig. Men is bezig met de strijd voor onderwijskwaliteit. Lerarentekort. Nu komt u daar met een groot plan dat voor de scholen – voor sommige ook effectief – een grote revolutie betekent.' En nu is de kritiek: 'Ja maar, het gaat te traag.'

We hebben er bewust voor gekozen om scholen vertrouwen te geven, om autonomie en flexibiliteit toe te laten. Herinner u de discussie die we hebben gevoerd rond de groep van de zogenaamde frontrunners, die zeiden: 'Leg ons alstublieft niet op welke bedragen we aan welke ICT-toestellen moeten besteden. Geef ons wat vertrouwen, ruimte, flexibiliteit.' Ze hebben toch heel positief, zeg maar enthousiast, gereageerd op de manier waarop wij de Digisprong uitrollen, net vanwege die flexibiliteit, die maatwerk toelaat.

De uitrol van de Digisprong is in volle gang. De vormingsportfolio wordt volop uitgerold – ik kom hier dadelijk op terug – evenals een tweede schijf van middelen voor het secundair onderwijs. Er was afgesproken om de middelen in twee schijven uit te betalen, ook vanuit het argument om de markt niet te oververhitten. Nu wordt dus de tweede schijf voor het secundair onderwijs toegekend, ongeveer 113 miljoen euro aan extra middelen voor de scholen. Het zou maar straf zijn als het hele schoolbeleid al op punt staat wanneer er nog een tweede schijf aan middelen nog moet volgen.

Trouwens, in het schooljaar 2023-2024 komt er een grondige evaluatie via onder meer een nieuw vierde MICTIVO-onderzoek, de zogenaamde Monitor ICT-integratie in het Vlaams Onderwijs. We zullen dan een grondig en volledig zicht krijgen. Tegen dan moet het wel op punt staan, hoewel de aanwendingskalender loopt tot en met dat schooljaar.

Ik ben het wel eens met de vraagstellers dat alles begint met een degelijke visie op ICT-beleid. We hebben ook altijd gezegd: eerst het paard en dan de kar. Start daar dus mee. Ook op dat vlak verschaffen we de nodige ondersteuning aan de scholen die daar nood aan hebben, wat voor verschillende scholen helemaal niet het geval is.

Net daarom heb ik ook de ICT-coördinatie op school versterkt, met recurrent 22 miljoen euro. We hebben ook het ambt ingevoerd in het secundair onderwijs; dat bestond daar nog niet.

Ik verwijs trouwens ook graag naar de communicatie van experts van Vicli, de Vlaamse ICT-coördinatoren Liga. Bij de start van dit schooljaar communiceerde Vicli dat ze tevreden zijn met de omvang van de maatregelen en de snelheid waarmee de Vlaamse Regering erkenning en meer ondersteuning geeft aan de ICT-coördinatoren in het Vlaamse onderwijs. Ze stelden ook dat de erkenning en bijkomende ondersteuning voor ICT-coördinatoren een mijlpaal zijn in de geschiedenis van ICT in het Vlaamse onderwijs. Scholen en vooral ICT-coördinatoren zijn dankbaar voor de extra middelen en kunnen zo hun pedagogisch project verder

uitwerken en optimaliseren, zeggen ze. Zoals jullie weten, hebben we trouwens bij de erkenning van anciënniteit voor zijinstromers ICT-coördinator meegenomen bij de knelpuntvakken.

Wat professionalisering betreft, zijn we momenteel bezig aan een set van maatregelen voor leerkrachten, schoolleiders en ICT-coördinatoren. Dankzij het Relance-decreet, dat gisteren is goedgekeurd, kunnen we ook extra middelen uittrekken voor nascholing betreffende ICT-professionalisering, namelijk 21 miljoen euro. De bedoeling is dat deze middelen nog voor het einde van dit jaar aan de scholen uitbetaald worden. Aan de hand van een tool van het kenniscentrum Digisprong kunnen scholen de competenties van hun leerkrachten in kaart brengen en een gericht professionaliseringsplan opstellen. Ik zou dus niet zomaar uitgaan van een verplichting. Sommige leerkrachten zijn wel degelijk goed geschoold. Daarom kennen we voor de vorming inzake ICT-professionalisering een vast bedrag toe per leerkracht. Maar we zeggen niet dat dat een individueel trekkingsrecht is. De scholen mogen die middelen besteden volgens eigen inzichten. De ene leerkracht zal wel wat meer ICT-scholing nodig hebben dan de andere. Een leerkracht lichamelijke opvoeding heeft dat misschien wat minder nodig. Daar geven we vertrouwen en autonomie en laten we ruimte aan de scholen. Op die manier wil ik ervoor zorgen dat leerkrachten en leerkrachtenteams versterkt worden in hun ICT-competenties. Ik zal ook op korte termijn een overheidsopdracht lanceren voor de bootcamps, waarvoor we 1 miljoen euro voorzien. Die ICT-bootcamps bieden een basisopleiding aan op het vlak van digitale leermiddelen.

Wat de vraag betreft over het specifieke ICT-opleidingsaanbod van de CVO's kan ik meegeven dat CVO's via het kenniscentrum Digisprong de kans krijgen om hun aanbod prioritair in de opleidingsdatabank voor ICT-opleidingen op te nemen. De scholen krijgen toegang via de reflectietool Digisnap, zodat zij op dat aanbod kunnen intekenen. We werken dus zowel op de vraagzijde als op de aanbodzijde. Voor het ingeven van hun aanbod in de ICT-opleidingsdatabank van Digisnap kregen de CVO's ondersteuning vanuit het kenniscentrum. Ook volgend schooljaar zal nog worden ingezet op het optimaliseren van het aanbod van de CVO's. CVO's met onderwijsbevoegdheid op het vlak van ICT ontvangen extra relancemiddelen, namelijk 4,6 miljoen euro, om een Digisprongcoördinator aan te stellen voor twee schooljaren. Ook dat is dus een stevige budgettaire impuls om ervoor te zorgen dat er wel degelijk een kwalitatief hoogstaand aanbod is op het vlak van ICT-professionalisering.

Wat de vraag naar structurele ICT-investeringen betreft: daar heb ik eerder al op geantwoord. We doen een grote investering van bijna anderhalf miljard euro. Kan ik de volgende regering al binden? Neen. Enerzijds is er natuurlijk het politieke gegeven dat het balletje naar beneden rolt en niet naar boven. Ik denk dat er, politiek, 'no way back' is inzake die digitalisering. Maar om ons daarvan te verzekeren en om wat meer te 'secureren' dat ook een volgende Vlaamse Regering daar werk van maakt, hebben we een Digisprongfonds opgericht, waarin we recurrente middelen onderbrengen. Zo heeft een volgende minister van Onderwijs al een zekere 'fonds de caisse', een fonds waarmee hij budgettair aan de slag kan om de Digisprongopleiding die we gemaakt hebben, in een volgende regering te herhalen.

Tot slot heb ik er altijd over gewaakt dat Digisprong veel meer is dan enkel een verhaal van hardware, van laptops. We hebben dat opgezet als een coherent totaalconcept, met niet alleen extra middelen voor de scholen, maar ook extra inhoudelijke ondersteuning. We voorzien de scholen al sinds het begin van deze operatie van heel veel informatie en begeleiding. Zelfs dan kan niet voorkomen worden dat er zich problemen voordoen in bepaalde scholen. Maar ik stel vast dat men in de scholen goed aan de slag is gegaan met deze Digisprong, dat dat echt een kwalitatieve verbetering is en dat men zich terdege, goed ondersteund weet.

De voorzitter: De heer Danen heeft het woord.

Johan Danen (Groen): Dank u, minister, voor uw antwoord. Iedereen weet dat het natuurlijk niet van vandaag op morgen volledig totaal fantastisch operationeel kan zijn. Maar de vraag is: zijn de randvoorwaarden goed gezet? Daar kunnen we natuurlijk over van mening verschillen. Ik denk dat het van belang is dat we bijkomend blijvend inzetten op de nascholing van leerkrachten. Natuurlijk hoeven we niet iedereen te verplichten. Natuurlijk zou het goed zijn dat scholen de middelen wat concentreren om bepaalde leerkrachten wat diepgaandere en wat grotere cursussen te laten volgen.

Volgens onze fractie is het ook van belang – en dat zeggen experts ook wel – om in scholen te werken met een aantal ambassadeurs, experts, voorlopers, mensen die daar echt in verder willen gaan en die de anderen kunnen meeslepen. Het zal in veel zaken zo zijn dat je mensen hebt die vooroplopen, en mensen die de kat uit de boom kijken. Op zich is daar niets mis mee. Maar het is wel van belang dat de middelen, die wij nu investeren in ICT, optimaal gebruikt worden. Daarvoor is wel een structurele verankering nodig van die bijscholingsmiddelen. Daarvoor is het ook van belang dat we lerende netwerken maken.

Ik weet niet of u geantwoord hebt op de vraag wat we kunnen verwachten van het kennis- en adviescentrum. Ik denk dat dat kennis- en adviescentrum een heel belangrijke factor kan zijn, waar scholen en leerkrachten een beroep op kunnen doen als zij tegen een paar dingen oplopen, en dat ze daar effectief op een goede en aanklappende manier geholpen kunnen worden. Ik weet niet of u het kennis- en adviescentrum op die manier wilt invullen, maar ik denk dat dat een invulling is die we daaraan kunnen geven. Ik maak even een zinsprong naar hogescholen en universiteiten. Zij zijn natuurlijk al heel lang met ICT, digitalisering en laptops bezig. Zij hebben er ook langer over gedaan om die ondersteuning van het laptopgebeuren of het ICT-gebeuren op punt te stellen. Vandaag kunnen we volgens mij wel stellen dat dat op punt staat. Volgens mij kunnen we ook wel leren van de hogescholen en de universiteiten hoe we die ondersteuning kunnen aanpakken in het secundair onderwijs. Natuurlijk kunnen we niet in iedere school een uitgebreid ondersteuningscentrum opzetten. Dat weet ik ook wel. Maar dat kennis- en adviescentrum zou die rol allicht kunnen spelen. Ik had graag van u gehoord hoe u dat ziet.

De voorzitter: Mevrouw Grosemans heeft het woord.

Karolien Grosemans (N-VA): Minister, dank u voor uw antwoorden. Ik heb goed naar de Vooruitfractie en naar de Groenfractie geluisterd. Minister, u hebt eerst voor die laptops gezorgd. Dat was een enorm werk tijdens corona om ervoor te zorgen dat die leerlingen zo snel mogelijk vooruit konden. Groen en Vooruit zeggen nu dat het de omgekeerde wereld is, dat we de kar voor het paard spannen, dat het met haken en ogen aaneenhangt. Ze vragen waar de professionalisering blijft, waar de vormingen van de leerkrachten blijven, waar de ICT-beleidsplannen blijven, en zo verder. Als u, minister, eerst had ingezet op de professionalisering, op de vorming, op de ICT-beleidsplannen, dan hadden Groen en Vooruit hier vandaag gezegd dat het de omgekeerde wereld is, dat we de kar voor het paard spannen, dat het met haken en ogen aaneenhangt ... (*Gelach*)

'Zonder laptops! Waar blijven die laptops? We hebben laptops nodig, minister!' Dat is het spel van de oppositie, maar het is toch ook niet helemaal fraai. Uiteraard vertrekt zo'n investering vanuit de laptops, vanuit de ICT-toestellen, en scholen – en daar heeft de minister ook op gewezen – kiezen zelf – dat is hun vrijheid, dat vinden we belangrijk – voor welke toestellen ze gaan, en vooral ook op welk tempo.

Minister, intussen wordt dit plan verder uitgerold. U hebt de acties opgesomd. En gisteren hebben we uiteraard nog een decreet goedgekeurd, met relancemaatregelen, met nog extra investeringen in die ICT-bijscholing. Ik ben ervan overtuigd dat, als we die doelstellingen structureel verankeren, we dat zeker zullen halen.

Ik had nog een extra vraag over het kenniscentrum, maar ik ga het daarbij houden, want die vraag is ook al gesteld door collega Danen.

De voorzitter: Mevrouw Goeman heeft het woord.

Hannelore Goeman (Vooruit): Collega's, ik vind dat je altijd eerlijk aan politiek moet doen. En ik vind de opmerking van mevrouw Grosemans eigenlijk deels terecht. *(Opmerkingen)*

Serius. Ik vind het een goede opmerking. Tijdens corona waren er inderdaad heel wat kinderen die nood hadden aan een laptop. In die zin begrijp ik dat toen, gezien het afstandsonderwijs, de keuze is gemaakt om in te zetten op het aankopen en voorzien van die laptops.

Tegelijkertijd blijf ik wel vinden dat heel die belofte van een gratis laptop voor elk kind misschien toch wat ondoordacht was en vooral goed klonk. Want als ik nu de verhalen op het terrein hoor, zijn er ook heel veel ouders en leerkrachten die zeggen dat niet elk kind nood heeft aan een gratis laptop, ofwel omdat er al een laptop was ofwel omdat ze die gewoon minder nodig hebben in de les.

En dus wil ik een genuanceerd verhaal brengen. Ik denk inderdaad dat hardware maar stap één is. Dat erkent u zelf ook, minister, dus daarover zijn we het eens. De volgende stap is ervoor zorgen dat die computers goed worden gebruikt. We kunnen allemaal niet ontkennen dat daar echt nog werk aan de winkel is. Want de digitalisering gaat natuurlijk vooral over hoe je die digitale middelen – en niet alleen de hardware, maar ook de software – integreert in je lessen en hoe je daarover een pedagogische visie ontwikkelt, zodat er bijvoorbeeld kan worden gediifferentieerd met programma's die daartoe in staat zijn of zodat je digitale filmpjes enzovoort ook echt gebruikt in de les in plaats van gewoon laptops in de klas te hebben staan.

Opleiding is daar inderdaad een cruciaal onderdeel van. Minister, ik ben blij te horen dat er daar ondertussen ook een aantal versnellingen hoger wordt geschakeld. Dat was ook wel nodig, met die extra middelen voor professionalisering. In die zin zullen we dat vooral verder opvolgen. Er moet nu worden gemonitord of scholen inderdaad voldoende weten wat de mogelijkheden zijn en hoe dat budget wordt ingezet. En dat is iets waar we de komende twee jaar ongetwijfeld de vinger aan de pols zullen houden.

De voorzitter: Mevrouw Yalçin heeft het woord.

Hilâl Yalçin (cd&v): Minister, ik dank u voor uw antwoord. Ik mag de collega's en uzelf bijtreden: het is inderdaad geen gemakkelijk traject geweest. Er moest snel worden gehandeld. Men heeft op het veld een enorme beweging gedaan om onze leerlingen inderdaad op de best mogelijke manier te voorzien van een laptop of van digitaal materiaal.

Het is natuurlijk ook belangrijk dat we daar een duurzaam verhaal van maken, minister. Ik denk dat we het daar allemaal eens over kunnen zijn. Met die 385 miljoen euro hebben we enorme investeringen gedaan. De vraag die ik van veel scholen krijg, is: 'Wat als het moment aanbreekt dat die laptops niet meer bruikbaar zullen zijn? Kunnen we dan weer naar de overheid kijken?' U hebt er daarnet in uw antwoord al heel kort op ingespeeld dat er een fonds met recurrente middelen wordt gemaakt. Dat kan een antwoord zijn op de vragen die scholen hebben. Wat u daar aanhaalt – als ik dat tenminste juist heb geïnterpreteerd, minister – lijkt mij dan ook wel belangrijk, want die duurzaamheid is toch belangrijk.

We verwachten professionalisering van onze leerkrachten, er gaan inderdaad middelen naar CVO's om in opleidingen te voorzien. Ik denk dat we allemaal, met het hele onderwijsveld, te winnen hebben als dit traject op de best mogelijke manier

wordt uitgebouwd. Dat we daar soms wat ongeduldig in zijn, ook vanuit het veld, is misschien ook normaal.

Ik wil gewoon nog eens de nadruk leggen op die duurzaamheid en van u nog eens de bevestiging vragen dat een school, wanneer een laptop niet meer bruikbaar is, verder een beroep kan doen op dit traject.

De voorzitter: Minister Weyts heeft het woord.

Minister Ben Weyts: Op de vraag of de randvoorwaarden goed gezet zijn, is mijn antwoord: ja. Ik denk dat dit een heel solide investeringsplan is, en een goede aanpak.

Voor alle duidelijkheid, mevrouw Goeman: u zegt hier dat ik over gratis laptops voor elke leerling sprak, maar dat 'gratis' hebt u eraan toegevoegd. Ik sprak over laptops voor elke leerling. Het was sterker dan uzelf, ongetwijfeld. Laptops voor elke leerling en voor iedereen gelijk in een klas. Dat is belangrijk. Ik vind het ook vreemd dat u dat, vanuit uw perspectief, niet aanhaalt als een sterke troef. Het is belangrijk dat je er in een klas voor zorgt dat kinderen en jongeren dezelfde ICT-toestellen hebben en gebruiken. Ook daar is er vrijheid en autonomie gegeven aan de scholen, met daaraan gekoppeld de boodschap dat ze eerst een ICT-beleidsplan en -visie moeten uitwerken: hoe pas ik die digitale leermiddelen in in mijn pedagogisch project.

Twee, er is voor gezorgd dat de ICT-coördinatoren de lead nemen. We hebben daarvoor een ambt gecreëerd, we hebben daarvoor ook extra middelen voorzien: 22 miljoen euro die er periodiek terugkerend bij komen. Dat zijn de mensen die op het terrein de lead nemen en die voor ondersteuning terecht kunnen bij het Digisprongkenniscentrum. Dat is de correcte werkwijze. De ICT-coördinator is het aanspreekpunt op het terrein voor de scholen.

We hebben ook een inkanteling van Klasse in Digisprong gerealiseerd, 25 vte's. Hun taakstelling is wel vrij ruim. Ze doen aan beleidsondersteuning en beleidsevaluatie, ontwikkelen tools, advies en richtlijnen in het kader van digitaal onderwijs en ondersteunen en informeren schoolteams. Maar opnieuw, de ICT-coördinator neemt in eerste instantie lokaal op het terrein de lead. Die 25 vte's beheren ook de portaalsite KlasCement, werken samen binnen internationale organisaties, verspreiden inhoud, trekken lessen uit relevant onderzoek en voeren, zoals reeds gezegd, onderzoek en evaluatie uit in het kader van de Digisprong.

Daarop volgt nog eens een professionalisering, zowel aan vraagzijde als aan aanbodzijde. Zo zijn er extra middelen voor de scholen om het mogelijk te maken dat de leerkrachten kunnen worden bijgeschoold. Dat is niet verplicht, maar de mogelijkheid wordt geboden. Ook daar geven we wat vertrouwen en autonomie aan de scholen. Ook het volwassenenonderwijs bieden we trouwens de mogelijkheid om de middelen die we toekennen te gebruiken tot 2026. Want ook daar kan men niet zomaar met een vingerknip een heel ruim aanbod voor velen realiseren. Ook daar geven we vertrouwen en wat autonomie om er geleidelijk aan voor te zorgen dat er wel degelijk zulk een ICT-vormingsaanbod kan worden ingericht.

Wat tot slot de verduurzaming betreft: we steken inderdaad middelen in een Digisprongfonds, zodat de volgende Vlaamse Regering de grote investering in de hardware, die oefening, kan herhalen. Ik denk dus dat het al bij al een vrij sluitend en strak plan is.

De voorzitter: De heer Danen heeft het woord.

Johan Danen (Groen): Dank u wel, minister.

Ik denk dat het een plan is dat voortdurend evaluatie en bijsturing nodig heeft. Het is misschien een idee om een soort praktijkcommissie op te stellen – ik weet dat

het woord een beetje een andere connotatie heeft nu – met leerkrachten of ICT-coördinatoren van verschillende scholen, om te kijken, op een informele, meer gemoedelijke manier ... *(Opmerkingen van minister Weyts)*

Sorry, ik had het niet zo begrepen.

Minister Ben Weyts: Zoals aangekondigd komt er een evaluatie door MICTIVO in het schooljaar 2023-2024.

Johan Danen (Groen): Oké.

Ik denk dat het een goede zaak is om te evalueren en bij te sturen, en om dan 'snel op de bal te spelen', zoals gezegd.

Ik zou willen besluiten met te stellen dat ik denk dat we in scholen ook voorlopers nodig hebben. Naast die ICT-coördinatoren hebben we ook mensen nodig die zeggen: kijk, wij vinden dat zo interessant, wij willen graag voorsprong nemen of we willen graag extra inspanningen doen om ICT-beleid in onze school doorgang te laten vinden. Ik denk dat het goed is om te zoeken naar modellen die tonen hoe dat kan en om die mensen bijvoorbeeld een uur vrij te stellen of er op een andere manier voor te zorgen dat ze ook gehonoreerd worden voor wat ze doen. Ook bij hogescholen en universiteiten heb je een aantal voorlopers op het vlak van ICT, die worden daar wel voor gehonoreerd. Maar ik denk dat we in onze scholen, naast die ICT-coördinatoren, ook ondersteuners nodig hebben die extra werk willen maken van ICT om het hele schoolteam mee te pakken in het ICT-gebeuren van een school.

De voorzitter: Mevrouw Grosemans heeft het woord.

Karolien Grosemans (N-VA): Dank u wel, minister, voor uw antwoord.

Ik onthoud vooral dat alle fracties u steunen om het digitaal onderwijs verder duurzaam te verankeren in Vlaanderen.

De voorzitter: Mevrouw Goeman heeft het woord.

Hannelore Goeman (Vooruit): Ik heb er de visienota Digisprong nog even bijgenomen, en daar staat toch heel duidelijk in dat het vijfde leerjaar voortaan een mijlpaal moet worden, omdat elke leerling op dat moment een laptop moet krijgen. Ik weet niet hoe dat zit in uw wereld, maar in mijn wereld is krijgen 'krijgen', iets waar je niet voor moet betalen. Goed, ik wil die semantische discussie hier nu niet voeren.

Ik denk dat ik mijn aandachtspunten voor de toekomst heb meegegeven. We vinden het een goede zaak dat er wordt geïnvesteerd in de digitalisering van ons onderwijs, maar ik denk dat er echt werk is om er een succes van te maken, door leerkrachten op te leiden, en ondanks uw antwoord blijven wij ons toch ook vragen stellen bij de toekomst. Het is natuurlijk goed dat er geld in een fonds wordt gestoken om ook voor de volgende regering al een potje aan te leggen. Maar 37,5 miljoen, zelfs drie jaar na elkaar – dan gaan we naar 112 miljoen – is nog altijd maar een derde van wat er nu voorzien is voor heel die digitaliseringsoperatie. Goed, dat is inderdaad een zaak voor de volgende regering, maar ik hoop oprecht dat de digitaliseringsoperatie daarmee niet zal stilvallen.

De voorzitter: Mevrouw Yalçin heeft het woord.

Hilâl Yalçin (cd&v): Dank u wel, minister.

De digitalisering van het onderwijs is natuurlijk een zeer belangrijk item. Voor onze fractie is die duurzaamheid zeer belangrijk. En we hopen dat we op korte termijn een ICT-beleid op onze scholen hebben, waar ook een duidelijke visie is uitgewerkt, zodat het digitaal verhaal in al onze scholen een succesverhaal kan worden.

De voorzitter: De vragen om uitleg zijn afgehandeld.

VRAAG OM UITLEG van Brecht Warnez aan Ben Weyts, viceminister-president van de Vlaamse Regering, Vlaams minister van Onderwijs, Sport, Dierenwelzijn en Vlaamse Rand, over het ontbreken van een regeling voor langdurig zieke personeelsleden in het hoger onderwijs – 3334 (2021-2022)

VRAAG OM UITLEG van Loes Vandromme aan Ben Weyts, viceminister-president van de Vlaamse Regering, Vlaams minister van Onderwijs, Sport, Dierenwelzijn en Vlaamse Rand, over de conceptnota over de mogelijkheden voor onderwijspersoneel om na een langdurige ziekte deeltijds of progressief het werk te hervatten – 3369 (2021-2022)

Voorzitter: mevrouw Karolien Grosemans

De voorzitter: De heer Warnez heeft het woord.

Brecht Warnez (cd&v): Collega's, we vertellen elkaar niets nieuws als we stellen dat de arbeidsmarkt in brand staat, dat de regering wil inzetten op de activering van langdurig zieken en dat dat een topprioriteit is. En dat betekent uiteraard dat we onze regelgeving moeten screenen en dat we ervoor moeten zorgen dat er in die regelgeving geen enkele belemmering staat zodat iemand die deeltijds aan de slag wil en kan, dat ook kan doen tijdens of na een langdurige ziekte.

Dat er vandaag in ons onderwijsregelgeving nog steeds belemmeringen zijn, is ook geen geheim. Dat volgde ook al uit de conceptnota die door onze fractie werd ingediend. Collega Vandromme zal ingaan op het stuk leerplichtonderwijs. Maar ook in het hoger onderwijs zijn er alvast belemmeringen te vinden. Er is een gebrek aan een regeling voor vastbenoemd onderwijzend personeel in het hoger onderwijs wanneer er sprake is van verminderde prestaties om medische redenen.

In de antwoorden op mijn schriftelijke vragen van september en december vorig jaar hebt u die problematiek bevestigd, minister. U hebt toen aangegeven dat u een werkgroep wilde samenstellen met de vakorganisaties, personeelsdirecteurs, uw kabinet en de administratie. Die werkgroep zal nagaan welke maatregelen er kunnen worden voorgesteld om de re-integratie van langdurig zieke personeelsleden, onder andere in de hogescholen, te bevorderen. Minister, ik begrijp heel zeker dat je voor zulke regelingen – dat zijn technische zaken – niet over één nacht ijs kunt gaan, maar de tijd dringt natuurlijk wel een beetje.

Mijn vraag is heel concreet en ingegeven door de vraag van een gedreven studiebegeleidster die de diagnose MS kreeg. Ze zal waarschijnlijk nooit meer voltijds werken, maar de hogeschool in kwestie wil haar eigenlijk wel nog steeds een deeltijdse opdracht geven en ze wil dat zelf ook heel graag doen. Maar jammer genoeg zijn er nu wettelijke redenen om dat niet te gaan doen. Ons hoger onderwijs en ons onderwijs in het algemeen heeft zoveel handen te kort, en dan is dit uiteraard een absurde situatie.

Minister, ik heb hierover twee eenvoudige vragen. Hebt u al gelijkaardige signalen gekregen van personeelsleden in het hoger onderwijs die tijdens een langdurige ziekte graag deeltijds aan de slag willen?

Hebt u zicht op een mogelijke oplossing voor het probleem om langdurig zieken de mogelijkheid te geven in ons hoger onderwijs deeltijds aan de slag te kunnen? Zo ja, binnen welke termijn? Zo neen, welke drempels ziet u en hoe kunnen we die wegwerken?

De voorzitter: Mevrouw Vandromme heeft het woord.

Loes Vandromme (cd&v): Minister, de mogelijkheden voor personeelsleden in het onderwijs, maar ook ruimer, om na een langdurige ziekte deeltijds of progressief het werk te hervatten, zijn deze dagen al langer hot. Iets meer dan een jaar geleden diende ik samen met een aantal collega's een conceptnota in over de mogelijkheden voor het onderwijspersoneel om na langdurige ziekte deeltijds en progressief het werk te hervatten.

Zoals de collega het aanhaalde, is de regelgeving niet eenvoudig maar vrij ingewikkeld en laat ze ook heel weinig flexibiliteit toe om het werk te hervatten. Nochtans is een gedeeltelijke werkhervatting een belangrijke manier om personen vanuit ziekte weer te integreren in de arbeidsmarkt. Zeker in het kader van het lerarentekort moeten we daar echt werk van maken.

Op 27 mei en 3 juni 2021 hielden we ook hoorzittingen over deze conceptnota. Een van de conclusies was toen dat er eerst en vooral binnen de bestaande regelgeving zou moeten worden gekeken wat de mogelijkheden tot flexibilisering zijn. Men vond het ook efficiënter om deze materie in een werkgroep, al dan niet binnen de schoot van het sectorcomité, verder te laten onderzoeken.

We zijn een jaar verder, en het blijft het stil rond deze werkgroep. Minister, we hoorden u al een paar keer opperen dat de regelgeving omtrent de re-integratie van langdurig zieke leerkrachten en onderwijspersoneel in het algemeen soepeler zou moeten kunnen. Maar we kijken uit naar wat beweging op dat vlak.

Minister, ging de werkgroep die zich zou buigen over deze thematiek ondertussen al van start? Wie maakt deel uit van die werkgroep? Welke mogelijke aanpassingen liggen er al op tafel? Wanneer mogen we concrete voorstellen verwachten?

Voorziet u via andere initiatieven al eerder een aanpassing aan de regelgeving? Ziet u hieromtrent ook quick wins?

De voorzitter: Minister Weyts heeft het woord.

Minister Ben Weyts: In 2020 heb ik het initiatief genomen om in de schoot van het Vlaams Onderhandelingscomité voor het Hoger Onderwijs een werkgroep ziekte en re-integratie hogescholen op te richten. Deze werkgroep bestaat uit afgevaardigden van de hogescholen, de universiteiten en de representatieve vakorganisaties en werd mee opgevolgd door mijn kabinet en administratie.

Wat is daaruit gekomen? Afspraken die onmiddellijk zijn verwerkt in de cao hoger onderwijs rond drie clusters. Ten eerste: de mogelijkheden voor verlof voor verminderde prestaties wegens ziekte worden uitgebreid. Dit was voor het personeel van de hogescholen nog beperkter dan voor het personeel in het niet-hoger onderwijs. Ten tweede krijgen de hogescholen samen een bedrag van 3 miljoen euro voor het ondersteunen van initiatieven met het oog op interne en externe mobiliteit in het kader van re-integratie en de preventie van langdurige afwezigheid wegens ziekte. Ten derde krijgt iedere hogeschool bijkomende middelen voor het tewerkstellen van een re-integratiecoach. Een re-integratiecoach moet samen met de betrokken actoren proberen een ziek personeelslid zo vlug mogelijk te re-integreren op de werkvloer. Hiervoor voorzie ik recurrent zo'n 700.000 euro voor de hogescholen.

De afspraken hebben een re-integratietraject voor ogen waarbij het de bedoeling is dat het betrokken personeelslid op termijn weer de oorspronkelijke opdracht opneemt, in dezelfde omvang indien mogelijk.

Ook voor de universiteiten is er een werkgroep ziekte en re-integratie opgericht, met een gelijkaardige samenstelling als de werkgroep voor de hogescholen. Omdat de universiteiten een andere vertrekbasis hadden, waarbij ze reeds meer autonomie hadden dan de hogescholen met betrekking tot de regeling inzake ziekte, krijgen zij

in totaal recurrent ruim 1,7 miljoen euro voor het uitwerken en versterken van initiatieven met betrekking tot re-integratie van personeelsleden. Deze middelen hebben specifiek tot doel om in overleg met de sociale partners een beleid op maat voor het zieke personeelslid uit te werken, verdere expertise op te bouwen en in samenwerking met de belanghebbenden het beleid geregeld te evalueren en waar nodig bij te sturen.

Voor het hoger onderwijs hebben we hier dus grote stappen vooruit gezet, en daar zijn zowel de sociale partners als ikzelf tevreden over. Maar daar stopt het niet mee. We gaan nog verder bekijken of er al dan niet hierbovenop nog bijkomende aanpassingen nodig zijn aan de ziekteregeling. Daarvoor hebben we vier experts, twee voor de hogescholen en twee voor de universiteiten, gevraagd, die op basis van hun bestaande expertise gaan bekijken welke randvoorwaarden er nodig zijn voor een verbetering van de bestaande regelgeving en/of processen. Het is immers geen simpel vraagstuk. Er is ook een verwevenheid van verschillende wetgevingen: federale, Vlaamse, Vlaams personeelsstatuut (VPS) of onderwijsregelgeving. Daarnaast is in vele gevallen maatwerk nodig, vertrekkende van de situatie van een individueel personeelslid.

Op de vraag van mevrouw Vandromme over de conceptnota kan ik u meegeven dat de mogelijke maatregelen met betrekking tot de re-integratie van langdurig afwezige leerkrachten in het niet-hoger onderwijs nog in de ontwerpfasen zijn. Mijn administratie werkt momenteel aan een ontwerp van besluit over deze problematiek. Er is wel degelijk goed werk geleverd. Er wordt geprobeerd om de bestaande knelpunten weg te werken en een oplossing te zoeken voor de categorie personeelsleden die uit de boot vallen. Ik kan momenteel nog niet ingaan op de details van het ontwerp. Het zal in het najaar besproken worden met de sociale partners.

De voorzitter: De heer Warnez heeft het woord.

Brecht Warnez (cd&v): Dank u wel, minister, voor uw toelichting bij de initiatieven. Het is uiteraard goed dat er via de cao al een aantal drempels weggewerkt zijn. Maar het probleem in Vlaanderen, en in België tout court, is heel vaak dat er in de regelgeving achter elke drempel nog een andere drempel ligt. En ik begrijp dat je altijd eerst de eerste drempel moet wegnemen. Ik heb dus alle begrip daarvoor.

Ik heb een concrete vraag. De drempels om aan de slag te kunnen, worden meestal gevoeld door de betrokkenen personeelsleden zelf. Is er ergens een plaats waar of een manier waarop ze het kunnen melden als ze specifieke problemen hebben of als ze een drempel tegenkomen? Op die manier kan die melding misschien terecht komen bij de vier experts die u hebt aangesteld – waarvoor opnieuw dank. Hebt u er een zicht op wanneer die experts met een resultaat kunnen komen om de volgende drempels in onze regelgeving weg te werken?

De voorzitter: Mevrouw Vandromme heeft het woord.

Loes Vandromme (cd&v): Dank u wel, minister, voor uw antwoord. Ik las net een bericht dat er een deal is over de korting voor de aanwerving van langdurig werklozen op de hele arbeidsmarkt, waarvan onderwijs natuurlijk een specifiek deel uitmaakt. Ik kijk alvast uit naar wat er besproken werd en wat nu blijkbaar in de ontwerpfasen zit. Ik wil u toch vragen daar spoed achter te zetten, minister, al was het maar omdat er – wat collega Warnez al aangaf – op het terrein veel vraag is naar flexibilisering. Ik heb het van heel nabij meegemaakt, bij iemand die jammer genoeg haar verhaal niet meer kan vertellen, hoe frustrerend het is om als collega niet flexibel te kunnen zijn, om niet een aantal uurtjes te kunnen helpen op school, omdat alles gebetonneerd is. Zeker in het kader van het lerarentekort denk ik dat mensen die daar echt voor openstaan en die dat ook fysiek en mentaal aankunnen, een paar uurtjes zouden moeten kunnen bijspringen in de klas of op een school. Ik weet niet of daar op korte termijn toch iets mogelijk is, los dan van wat we structureel doen. We kijken uit naar het najaar, maar eerst volgt nog een mooie zomer.

De voorzitter: De heer Danen heeft het woord.

Johan Danen (Groen): Ik heb hier in het verleden ook al wat vragen over gesteld. Ik denk dat we, zeker voor onze meest kwetsbaren – en dat zijn vaak mensen die ziek zijn, die zelf minder goed voor hun rechten kunnen opkomen omdat ze zich in een situatie bevinden waarvoor ze vaak niet gekozen hebben – echt wel een lans moeten breken. Ik weet dat er vaak wordt gekeken naar praktische bezwaren om de dingen waarnaar de collega's hier vragen, niet mogelijk te maken. Maar ik denk dat praktische bezwaren hier ondergeschikt zijn aan het recht op werken van iemand die wil werken maar dat wegens omstandigheden niet voltijds kan doen. Ik wil u echt vragen om spoed te zetten achter die initiatieven, opdat de mensen waarover het hier gaat echt nog een rol kunnen spelen in het onderwijs, waar ze vaak al heel veel jaren van hun gezonde leven hebben gegeven. Wel, als ze ziek worden, mag het onderwijs hen ook niet in de steek laten.

De voorzitter: De heer Laeremans heeft het woord.

Jan Laeremans (Vlaams Belang): Minister, ik heb hetzelfde antwoord gekregen op een schriftelijke vraag, omdat ik ook die problematiek van een aantal mensen wat opvolg. Ze blijven me vragen hoe het nu zit, want er wordt van alles beloofd. U hebt nu gezegd dat het voor het najaar zal zijn, dat het in de ontwerpfase zit. Maar zou u kunnen aangeven of die mensen mogen hopen dat ze vanaf januari – want het najaar duurt natuurlijk lang – in een nieuw systeem kunnen terechtkomen? Of is daar nog veel decretaal werk voor nodig en zal dat nog veel langer duren? Ik zou die mensen namelijk toch graag een antwoord kunnen geven.

De voorzitter: Minister Weyts heeft het woord.

Minister Ben Weyts: Er werden enkele zaken aangehaald. Wat het hoger onderwijs betreft, werd gevraagd waar belanghebbenden concreet terechtkunnen met hun melding als ze geconfronteerd worden met bepaalde drempels. Daarvoor dienen net die re-integratiecoaches die zijn toegewezen in het hoger onderwijs. Het lijkt me evident dat dat de eerste weg is die begaan moet worden.

Wat de werkzaamheden van de experts betreft: ik verwacht, al kan ik me daar niet toe verbinden, dat ze in het najaar hun rapport klaar zullen hebben met enkele aanbevelingen.

Wat het leerplichtonderwijs in globo en ook het hoger onderwijs betreft: wat het moeilijk maakt, is inderdaad de complexe regelgeving en het gegeven dat we in Onderwijs ten eerste een politiek draagvlak moeten hebben en meestal niet alleen kunnen werken met besluiten op uitvoerend niveau, maar dat we ook decretaal moeten ingrijpen. Daarenboven heb je niet alleen een politiek draagvlak nodig, maar moet je ook nog eens een consensus bereiken binnen het sociaal onderwijs-overleg. Dat heeft dus wel wat voeten in de aarde. Ik hoop natuurlijk dat we concreet iets kunnen betekenen voor heel wat mensen vanaf volgend kalenderjaar. In eerste instantie is het alleszins mijn bedoeling iets te doen aan dat binaire gegeven. Vandaag kun je, als je terugkeert naar de werkvloer, namelijk enkel werken aan 100 procent ofwel aan 50 procent. Dat lijkt me de eerste concrete versoepeling die we zouden moeten kunnen doorvoeren: dat je al vanaf pakweg 20 procent je activiteit kunt hervatten.

De voorzitter: De heer Warnez heeft het woord.

Brecht Warnez (cd&v): Collega's, ik voel dat we eigenlijk allemaal in de politiek zitten om te proberen om dit soort dingen in gang te krijgen. We worden allemaal aangesproken, we proberen allemaal om zo aanspreekbaar mogelijk te zijn. Ik begrijp de minister, maar voor ons is het altijd wat schuiven op onze stoel als we zo'n vraag niet onmiddellijk opgelost krijgen. Dus, minister, reik ik een hand uit vanuit

de commissie: als we iets kunnen doen waarmee we de spoed van de maatregelen kunnen versnellen, dan doen we dat heel graag.

De voorzitter: Mevrouw Vandromme heeft het woord.

Loes Vandromme (cd&v): Ik sluit me graag aan bij de woorden van collega Warnez. Als je ziek bent, minister, en je wilt gaan werken, dan heb je eigenlijk niets aan de boodschap: 'We zijn ermee bezig.' Soms is het voor de mensen echt wel een heel groot verschil als ze van betekenis kunnen zijn op hun school. Ik vind het dus positief om te kunnen landen en ben ook blij dat u bereid bent om te sleutelen aan dat binaire gegeven, want tijdens de hoorzitting was daar aanvankelijk weinig animo voor. Maar de gedachten hebben dus kunnen rijpen.

De voorzitter: De vragen om uitleg zijn afgehandeld.

**VRAAG OM UITLEG van Steve Vandenberghe aan Ben Weyts, viceminister-president van de Vlaamse Regering, Vlaams minister van Onderwijs, Sport, Dierenwelzijn en Vlaamse Rand, over het ontslaan van beginnende leerkrachten net voor het verkrijgen van de tijdelijke aanstelling van doorlopende duur
– 3399 (2021-2022)**

Voorzitter: mevrouw Karolien Grosemans

De voorzitter: De heer Vandenberghe heeft het woord.

Steve Vandenberghe (Vooruit): Voorzitter, collega's, minister, beginnende leerkrachten die 290 dagen dienstanciënniteit hebben binnen dezelfde scholengemeenschap, komen in aanmerking voor een tijdelijke aanstelling van doorlopende duur (TADD). Dat is een eerste stap die leerkrachten dichterbij een vaste benoeming brengt, en zodoende meer werkzekerheid biedt. Concreet komt dat overeen met één volledig schooljaar werken. Leerkrachten die op 1 september zijn gestart, kunnen op dit moment dus hun aanvraag voor een TADD indienen. Een voorwaarde voor het verkrijgen van de TADD is dat de leerkracht geen negatieve beoordeling of een beoordeling met werkpunten heeft gekregen.

Nu worden de onderwijsvakbonden overspoeld met klachten van leerkrachten die net een dergelijke negatieve evaluatie krijgen, net op het moment dat ze in aanmerking konden komen voor een TADD. Ook zien de bonden een stijging in de intentie van scholen om iedereen een beoordeling met werkpunten te geven. De vakbonden stellen dat ze elk jaar in juni worden overspoeld met dergelijke klachten, zonder dat de leerkracht in kwestie aanvangsbegeleiding heeft gekregen of de directeur zelfs in de klas is komen kijken. Sommige directies laten zelfs aan hun leerkrachten weten om niet te kandideren voor een TADD, anders zou er een negatieve beoordeling volgen. Gelukkig is dat een minderheid, maar het zou helemaal niet mogen.

Minister, u paste in 2021 nog de regeling tot TADD en vaste benoeming aan, zodat beginnende leerkrachten sneller werkzekerheid zouden krijgen. Nu merken we dus dat sommige directies – het is een klein deel, maar het zou niet mogen – opnieuw die werkzekerheid proberen te omzeilen door gebruik, of misbruik, te maken, van de huidige regelgeving. Zeker in het licht van het lerarentekort moeten we er net alles aan doen om alle leerkrachten aan boord te houden en niet af te stoten van het onderwijs, behalve als die leerkracht een aanvangsbegeleiding heeft gekregen van de directeur of een andere coach en men tot de vaststelling komt dat die leerkracht niet voldoet. Daar moeten we natuurlijk eerlijk in zijn. Maar als je zulke dingen op een niet-objectieve basis doet, is dat niet correct.

Minister, hoe evalueert u het feit dat scholen de negatieve evaluatie gebruiken om startende leerkrachten geen TADD te geven?

Wat zult u concreet doen om ervoor te zorgen dat scholen dit systeem niet of zo weinig mogelijk kunnen misbruiken? 100 procent waterdicht zal het nooit zijn.

Zult u ervoor zorgen dat het het laatste schooljaar is dat dergelijke praktijken kunnen voorkomen of dat ze zo weinig mogelijk kunnen voorkomen? Zult u garanderen dat elke beginnende leerkracht in elke school evenveel kans heeft op werkzekerheid en dus op een TADD, zeker als ze hun werk goed doen?

Hebt u een zicht op de scholen die dergelijke praktijken hanteren? Zo ja, wat zult u concreet doen om deze scholen op de vingers te tikken? Zo nee, wat zult u doen om een zicht te krijgen op deze scholen?

Op welke manier zult u garanderen dat elke startende leerkracht op een correcte manier aanvangsbegeleiding krijgt op school, zodat op het einde van dat jaar de school er een zicht op heeft of het goede leerkrachten zijn of minder goede? Hebben ze extra coaching nodig? Moet ze navorming volgen?

Ontslaan is niet de juiste woordkeuze. Het gaat niet over ontslaan, maar men probeert die mensen niet meer aan te stellen. Het is dus een verkeerde woordkeuze.

Ik sluit af. Ik weet dat het geen makkelijke vraag is en dat het niet onmiddellijk op te lossen is, maar ik wil het toch aan de kaak stellen. Dergelijke zaken zouden niet mogen gebeuren.

De voorzitter: Minister Weyts heeft het woord.

Minister Ben Weyts: Bij de totstandkoming van de decreten rond de rechtspositieregeling is er telkens een evenwichtsoefening tussen enerzijds de belangen van de personeelsleden en anderzijds die van de werkgevers. Van bij de start van deze legislatuur heb ik er alles aan gedaan om een job in het onderwijs aantrekkelijker te maken en stap voor stap vooruitgang te boeken. We hebben heilige huisjes niet gespaard, ook niet het heilige huisje van de vaste benoeming en van de aanvangsbegeleiding. We hebben gezorgd voor extra middelen voor aanvangsbegeleiding, dat recht verankerd en dus ook de mogelijkheid om sneller een tijdelijke aanstelling van doorlopende duur te verwerven, wat het dan weer mogelijk maakt om ook sneller vastbenoemd te worden.

Tegenover de vraag om personeelsleden sneller werkzekerheid te bieden, stond dan weer de eis van de werkgevers om scholen nog voldoende tijd te gunnen om beginnende personeelsleden te kunnen beoordelen en dat niet te beperken tot één schooljaar.

Wat is het compromis na intens overleg? Een eerste evaluator krijgt een volledig schooljaar de tijd om een personeelslid te beoordelen. Het is dan ook niet zo vreemd dat die verhalen nu opduiken, omdat aan het einde van het schooljaar die beoordelingen plaatsvinden. Een evaluator moet enerzijds voldoende tijd krijgen om een beoordeling te kunnen maken, het personeelslid moet anderzijds voldoende tijd krijgen om te groeien, onder meer via de aangeboden aanvangsbegeleiding.

Dat dit voor een aantal personeelsleden soms een negatieve beoordeling is, is inherent aan deze maatregel. Het is een beoordeling, een evaluatie, en die zal soms negatief zijn in hoofde van de werkgever. Het betrokken personeelslid zal dit ongetwijfeld ervaren als incorrect, dat begrijp ik. Maar dit systeem geeft aan deze personeelsleden wel het voordeel van de zekerheid. In de regelgeving is immers ingeschreven dat de eerste evaluator daartoe een verslag opmaakt en moet motiveren, voor het eerst, zodat het personeelslid weet wat zijn tekortkomingen zijn. Dit is een grote stap voorwaarts, omdat personeelsleden in het verleden meestal in het ongewisse werden gelaten. Ze kregen gewoon de boodschap dat het eindigde. Dat was het. Dat kan nu niet meer. Bovendien is in de regelgeving opgenomen dat in het verslag van de eerste evaluator ook het traject dat tijdens de aanvangsbegeleiding

is afgelegd, moet worden vermeld, wat nogmaals een garantie op aanvangsbegeleiding moet bieden aan beginnende personeelsleden. Ten slotte kan een personeelslid tegen een negatieve beoordeling verhaal halen bij het schoolbestuur en vragen om gehoord te worden.

De directies die alsnog misbruik zouden maken en mensen die toch geschikt zijn, negatief zouden beoordelen en laten gaan, schieten zichzelf in de voet, in het kader van het lerarentekort. Als de betrokken personeelsleden inderdaad geschikt zijn, kunnen ze ongetwijfeld snel in een andere school terecht.

De voorzitter: De heer Vandenberghe heeft het woord.

Steve Vandenberghe (Vooruit): Dank u wel. Ik had al gezegd dat het geen gemakkelijk vraagstuk is.

Er zijn natuurlijk scholen waar het jonge lerarenkorps wel wordt begeleid en een uitgebreide aanvangsbegeleiding krijgt. Alleen wil ik de directeurs een beetje beschermen: zij hebben zo'n groot takenpakket dat ze niet altijd de tijd hebben om de nieuwe leerkrachten te coachen en bij te werken. Dat is ook een groot probleem. Er ontbreekt voor die mensen tijd om dat te doen, terwijl het wel een kerntaak is. Er is corona geweest en ze hebben heel veel andere taken, zodat ze daar niet toe komen.

Er zijn ook scholen die hun jonge leraren, die ook hard werken, bedanken met een negatieve evaluatie als excuus om hen buiten te werken of hen niet meer opnieuw te moeten aanstellen. Ik vind dat dat echt niet kan. Ik ben er wel door gechoqueerd dat er scholen zijn die misbruik maken van het systeem om die jonge leerkrachten de deur te wijzen, zonder een degelijke evaluatie te doen van hun werk en zonder coaching en bijsturing.

Dit soort praktijken is het bewijs dat er vandaag iets schort aan de werkzekerheid van beginnende leerkrachten en waarom er zoveel binnen de eerste vijf jaar afhandelen. Als men dit niet oplost, is elke maatregel om het lerarentekort op te lossen, ook een beetje dweilen met de kraan open.

Minister, er moet toch een systeem zijn om kordater op te treden tegen zulke praktijken. Blijkbaar hebben sommige directies nog altijd geen respect voor jonge leerkrachten.

Wat me daarnaast ook een beetje verontrust, is dat in het artikel dat vorige week in Het Belang van Limburg stond – ik heb het bij –, staat dat verschillende directeurs en coaches zelfs nooit in de klas van die leerkrachten zijn komen kijken. Er zijn dus directeurs die hun jonge leerkrachten, die net het meeste ondersteuning nodig hebben, onvoldoende begeleiden en ondersteunen. Dat vind ik een probleem.

Een school functioneert enkel goed met een sterke directeur, dat weten we, maar ook enkel met een sterke directeur die zich kan richten op zijn of haar kerntaken. Het gaat over het begeleiden van collega's en bewaken van het pedagogisch project van de school. De job van een directeur is zwaar, maar dat mag geen excuus zijn om niet iedereen correct te behandelen.

Minister, ik heb een bijkomende vraag. Ziet u een taak voor de inspectie om te checken of er voor beginnende leerkrachten voldoende aanvangsbegeleiding is en of dat op een correcte manier gebeurt? Dan ben ik het er volledig mee eens dat ze, als ze niet voldoen, niet opnieuw in de school terecht kunnen. Vroeger was het soms omgekeerd. Er werd niet geëvalueerd, en plotseling was men TADD. Als men niet goed presteerde, zat de directeur eraan vast. Het omgekeerde hebben we dus ook al meegemaakt. Of ziet u het meer als het taak van de algemeen directeur of de schoolgroepen die dit moeten opvolgen? Dat is mijn bijkomende vraag: wie kan die taak invullen om toch controle uit te oefenen op de directeurs of zij dit op een

correcte manier doen, zodat de malversaties, die er toch wel zijn, voor een groot stuk kunnen verdwijnen?

De voorzitter: Mevrouw Vandromme heeft het woord.

Loes Vandromme (cd&v): Collega, dank voor de vraag. De nieuwe TADD-regeling is bijzonder complex. Sowieso is onderwijsregelgeving wat personeelsbeleid betreft complex. Soms krijg ik vragen waar ik toch wel eventjes op moet studeren om te weten waar het precies over gaat. Ik krijg soms ook de boodschap van scholen dat je bijna een jurist nodig hebt om uit te pluizen hoe het allemaal in elkaar zit.

Ik ben benieuwd, minister, of u cijfers hebt van het aantal leerkrachten die, recent na de aanpassingen, beroep aantekenen. Want het is mogelijk, als je als leerkracht niet akkoord gaat met een beslissing, om beroep aan te tekenen. In elk geval is ons standpunt wel duidelijk: als scholen en directies aanvangsbegeleiding ontzeggen, zou dat een ernstige vorm van schuldig verzuim zijn. Ik spreek graag over cijfers en niet over een buikgevoel, dus ik hoor het graag.

Anderzijds denk ik dat het ook mogelijk moet zijn, zelfs in tijden van lerarentekorten, dat schoolbesturen afscheid nemen van een personeelslid als blijkt dat er niet aan de kwaliteitsvoorwaarden wordt voldaan. Ik wil dat onderstrepen, collega Vandenberghe.

In elk geval is het voor ons duidelijk dat de schooldirecteur een cruciale rol te spelen heeft. Ik kijk alvast uit naar de proeftuinen, minister, want misschien zijn daar voorbeelden in vervat waarin men op een flexibelere manier dat personeelsbeleid vorm kan geven, net op het vlak van evaluatie en begeleiding van jonge leerkrachten.

De voorzitter: De heer Laeremans heeft het woord.

Jan Laeremans (Vlaams Belang): Dank u wel, mijnheer Vandenberghe, voor de vraag. Die is zeker terecht. We zijn natuurlijk nog maar pas met dit nieuwe systeem bezig. We hebben in het begin ook de vrees geuit omtrent de evaluatie, al na één jaar, van een leerkracht, waarbij men hem dan al de TADD kan geven waarna hij vast benoemd kan worden. Daar zijn voordelen aan, maar het is heel krap, zeker als directies, door al de drukte, nauwelijks de tijd gehad hebben om die leerkracht in de klas te gaan volgen.

De aanvangsbegeleiding is er wel, er zijn middelen voor, maar ik denk dat er heel grote verschillen zijn in hoe die op scholen worden ingezet. Ik krijg toch signalen, ook van mijn echtgenote en zo, dat daar een aantal mensen met de klak naar gooien, om het oneerbiedig te stellen. Die aanvangsbegeleiding betekent volgens sommigen dat ze dat ze even de klas binnengaan en vragen of alles goed loopt, en dan op naar de volgende. Dat kan het natuurlijk niet zijn. Ik denk dus dat het wel belangrijk is dat we evalueren hoe dat allemaal verloopt.

Dan zul je inderdaad cijfers nodig hebben om dit te kunnen verbeteren waar het misloopt. Ik denk dat er, terecht, een aantal gevallen worden aangehaald waar wordt gezegd dat men er niet genoeg zicht op heeft. Men gaat dan werkpunten in de evaluatie zetten en zo verder, om die leerkracht niet vast te moeten benoemen het volgende schooljaar. Ik denk dat we dat zeer goed moeten monitoren, dat we dat wat beter kunnen opvolgen, niet alleen met de inspectie, maar misschien ook vanuit deze commissie.

Karolien Grosemans (N-VA): Ik heb de hele discussie nu gevolgd. Mijnheer Vandenberghe, u moet mij vergeven, maar voor mij is het heel onduidelijk wat u nu eigenlijk wilt. U zegt regelmatig in de commissie dat we de scholen meer vrijheid moeten geven, dat die deskundig zijn, dat we daar vertrouwen in moeten hebben, dat die zelf hun personeelskeuzes moeten maken, dat dat een modern personeelsbeleid is. Maar anderzijds zegt u nu ook dat de minister dat weer in handen moet nemen,

dat hij de scholen op de vingers moet tikken, dat hij die scholen en hun praktijken moet stoppen. Dat is bijna een motie van wantrouwen, vind ik, naar die schooldirecties toe. *(Steve Vandenberghe schudt nee. Opmerkingen van Steve Vandenberghe)*

Ik zeg: het is aan de scholen, aan de schooldirecties, aan de schoolleiders, om het personeelsbeleid te voeren. Dat is hun vrijheid. Zij beoordelen en zij evalueren die leerkrachten, en zij bepalen of die leerkrachten bekwaam zijn en of die leerkrachten passen in de schoolcultuur en in het pedagogisch project van de school. Dat is hun vrijheid, en ik vind dat we daar vertrouwen in moeten hebben.

Tegelijkertijd is dat uiteraard ook hun verantwoordelijkheid. Mocht een school ervoor kiezen om een bekwame, competente leerkracht aan de kant te schuiven, dan lijkt me dat redelijk onverstandig, want dan zijn ze hun eigen lerarentekort aan het organiseren. En daat lijkt me heel onwaarschijnlijk. Ik denk dat het merendeel van de scholen echt heel correct handelt. Ik denk dat er heel wat cowboyverhalen de ronde doen.

Ik heb één extra korte vraag. In de commissievergadering van maart 2021 zei u, minister, dat het de bedoeling is om in het voorjaar van 2023 een inspirerend kader voor aanvangsbegeleiding te lanceren. Hebt u al meer zicht op een concrete timing voor die uitrol?

De voorzitter: De heer Danen heeft het woord.

Johan Danen (Groen): Ik sluit heel kort aan. Het is van belang dat we het personeelsbeleid in de scholen versterken en blijven versterken. Want alleen dan kunnen we erop vertrouwen, lijkt mij, dat die evaluatie op een goede manier gebeurt. Maar wanneer een directeur totaal overwerkt is of wanneer de aanvangsbegeleiding hier en daar uitvalt of in bepaalde scholen misschien niet op punt staat, dan is het moeilijk om mensen te evalueren. Het personeelsbeleid is dan ook echt een sleutelement, omdat evaluatie daarvan een belangrijk deel uitmaakt.

Bovendien zijn de startende leerkrachten sowieso een heel kwetsbare groep. Dat weten we allemaal. Ze krijgen vaak ondankbare taken, moeilijke klassen en moeilijke uren. Je moet bijna een supermens zijn om dat vanaf het eerste jaar supergoed te doen. Het is dan ook van belang om die evaluatie ook in dat kader te voorzien. Monitoring is in dat kader uiteraard van belang.

De voorzitter: Minister Weyts heeft het woord.

Minister Ben Weyts: In globo vind ik het wel een consistent verhaal. We zijn erin geslaagd om daarin een evenwichtig compromis te bereiken. Enerzijds geven we de starter meer recht op het vlak van aanvangsbegeleiding en ook meer perspectief op het sneller kunnen intreden in TADD en dus perspectief op een vaste benoeming.

Aan de andere kant, evaluatie na één jaar: ja, maar het is geen verplichting, voor alle duidelijkheid. De werkgever kan zeggen dat hij wat twijfels heeft of zo, dat kan. Maar belangrijk is dat er feedback is naar de betrokken starter, dat hij weet welke de werkpunten zijn en waarover er enige twijfel bestaat, zodat hij er voor zichzelf ook een verbeteringstraject aan kan koppelen, waarbij er een tweede en finaal zelfs een derde evaluatie mogelijk is. Dan zit je ongeveer – ik denk even in een backtiming – aan een periode van tweeënhalf jaar. Als je als werkgever dan toch nog wat wilt vooruitwentelen, dan is de mogelijkheid er om tot en met een periode van in globo tweeënhalf jaar je oordeel uit te stellen. Maar dan moet je inderdaad wel een oordeel geven. We willen echt dat het stopt dat, zoals tot op heden het geval was, men als werknemer alsmaar in dubio blijft: dat je, ten eerste, niet eens weet waarom je negatief geëvalueerd wordt en, ten tweede, dat het eeuwig blijft duren. Dat zijn twee elementen waaraan we hebben verholpen.

Twee, aan de andere zijde is er ook het recht op verhaal. U hebt het over controle op het oordeel over de evaluatie. De betrokken werknemer kan altijd vragen om te worden gehoord door het schoolbestuur. Dat is het ultieme. Dat lijkt me toch wel een consistent geheel van 'checks and balances' dat het werkbaar maakt.

Wat betreft cijfermateriaal moet ik bekijken wat we uit de databank kunnen halen. Want ik ga de scholen geen nieuwe administratieve last opleggen en zeggen dat alle vierduizend scholen ons daarover op regelmatige basis moeten rapporteren. Ik moet bekijken wat er mogelijk uit de databank kan worden gehaald.

Wat de proeftuinen betreft, heb ik er nog geen zicht op welke projecten er werden ingediend. Ik weet echt waar niet wat er inhoudelijk allemaal werd aangediend.

Maar ik geef ook nog eens mee dat, in het kader van wat ik een evenwichtig geheel en compromis noem, het toch niet van klein belang is dat de scholen vooral met de ontslagprocedure veel meer verantwoordelijkheid en vrijheid hebben gekregen om een degelijk personeelsbeleid te voeren. Want vroeger was er ook een grote vrees en terughoudendheid om mensen te laten instromen in TADD en in een vaste benoeming, omdat men dan wist dat men er nooit meer van afgeraakte. En ook die uitwas, die ontslagprocedure van vier jaar, hebben we teruggebracht tot iets meer dan één jaar. Je kunt namelijk op grond van twee negatieve evaluaties in twee verschillende schooljaren worden ontslagen. Maar dat lijkt mij wel essentieel om directies toe te laten om een echt personeelsbeleid te voeren. En een personeelsbeleid is jammer genoeg niet alleen een verhaal van een wortel, maar ook van een stok, niet alleen van beloning, maar ook van repressief kunnen optreden. Daarom sta ik toch nog wel achter het geheel van dat compromis.

De voorzitter: Mijnheer Vandenberghe, ik denk dat u nog een repliek wilt.

De heer Vandenberghe heeft het woord.

Steve Vandenberghe (Vooruit): Ja, ik ben een beetje ontgoocheld in uw opmerking aan mij. U weet dat ik als voormalig directeur een groot voorstander ben van het geven van vrijheid aan directies om een degelijk personeelsbeleid, coachingbeleid, evaluatiebeleid en opvolgingsbeleid te voeren. Ik heb zelf tien jaar op mijn strepen gestaan om dat te kunnen doen. Als er dus iemand in deze commissie is die dat altijd zal verdedigen, dan ben ik dat wel. Maar dat is mijn punt niet.

Ik wil inderdaad nog twee zaken terugkoppelen. Je kunt natuurlijk worden gehoord. Maar er zijn collega's die zeggen dat als ze niet meer mogen in school A, ze zich dan niet zullen laten horen omdat ze dan hun ruiten ingooien om nog in andere scholen van start te kunnen gaan. Er zijn dus ook mensen die dat gewoon niet durven. Het is niet sluitend.

En twee: de essentie is dat de directeurs voldoende ruimte moeten hebben. Dat zeggen we hier allemaal. Bijvoorbeeld in de scholengroep waar ik directeur ben geweest, heeft de school drie aanvangsbegeleiders aangesteld die rondgaan in alle scholen. Als ik hen tegenkom – twee daarvan zijn goede vrienden van mij – zeggen ze mij dat ze rap rap eens binnengaan, rondkijken of alles in orde is en dan meteen weer weg moeten, omdat ze er zoveel moeten doen. Dat is dus een correcte opmerking.

Cowboyverhalen zijn er ongetwijfeld. Ik heb ook niet gezegd dat het over 70 procent van het systeem gaat. Maar we moeten gewoon waakzaam zijn dat die negatieve zaken eruit gaan. De collega heeft gelijk: we moeten objectieve cijfers hebben. Ik zal ze nog eens opvragen. Ik heb ook niet gezegd dat de minister dat weer allemaal in handen moet nemen, integendeel. Dan spreek je jezelf inderdaad tegen. Maar ik heb gewoon gevraagd wie daar binnen een scholengemeenschap, binnen een scholengroep enige waakzaamheid voor aan de dag kan leggen.

Dus jawel, ik ben voor vrijheid, voorzitter. U weet dat van mij. We gaan niet weer pamperen en betuttelen. De directeur die verantwoordelijk is om aan de inspectie te tonen dat hij zijn pedagogisch project en schoolproject goed aanpakt, moet ook de vrijheid hebben om zijn personeelsbeleid op een correcte manier in te vullen en dat met de juiste mensen te doen. Daarmee ben ik het volledig eens. Want anders is dat zoals een voetbaltrainer die kampioen moet worden van zijn bestuur, maar niet zelf zijn spelers kan of mag kiezen.

Het is een moeilijke kwestie. We moeten het niet dramatiseren, maar er wel waakzaam voor blijven. Dat is mijn punt. Ik hoop dat het misverstand hiermee werd rechtgezet.

De voorzitter: De vraag om uitleg is afgehandeld.

VRAAG OM UITLEG van Steve Vandenberghe aan Ben Weyts, viceminister-president van de Vlaamse Regering, Vlaams minister van Onderwijs, Sport, Dierenwelzijn en Vlaamse Rand, over de lerarenopleiding in het licht van het buitengewoon onderwijs – 3401 (2021-2022)

Voorzitter: mevrouw Karolien Grosemans

De voorzitter: De heer Vandenberghe heeft het woord.

Steve Vandenberghe (Vooruit): Voorzitter, collega's, minister, de uitdagingen waar ons onderwijs voor staat, zijn groot. Zo is er het lerarentekort dat altijd opnieuw terugkomt, er is de toename aan zorgnoden en er is het capaciteitsprobleem in het buitengewoon onderwijs. Veel van deze zorgen komen bovendien samen in het buitengewoon onderwijs. Elke dag staan vele duizenden leerkrachten met zeer veel energie voor de klas in ons buitengewoon onderwijs. Dat is echter niet altijd evident. Het buitengewoon onderwijs is voor veel leerkrachten, zeker voor pas afgestudeerden, niet altijd een omgeving waarmee ze vertrouwd zijn.

In het kader van het lerarentekort wordt er vaak verwezen naar de praktijkschok: pas afgestudeerde leerkrachten die plots de realiteit van de klasvloer toch anders ervaren dan ze zich het hadden voorgesteld en velen die daardoor afhaken. Er bestaat geen aparte opleiding voor studenten richting het buitengewoon onderwijs. Wel is er de bachelor-na-bachelor (banaba) Buitengewoon Onderwijs, die verschillende hogescholen aanbieden. Om de praktijkschok in het buitengewoon onderwijs te voorkomen en de aantrekkelijkheid van een job als leerkracht buitengewoon onderwijs te versterken, moeten we misschien de lerarenopleiding rond het buitengewoon onderwijs durven te versterken.

Deze insteken kreeg ik door een gesprek te voeren met een vijftiental directeurs en personeelsleden die in het buitengewoon onderwijs werken. Ze gaven dit mee als heel belangrijke insteken.

Minister, bent u van mening dat de huidige lerarenopleiding voldoende aandacht besteedt aan het buitengewoon onderwijs? Zo ja, op welke manier? Zo nee, wat kan er volgens u beter?

Ziet u potentieel in het structureel inbedden van voorbereiding op het buitengewoon onderwijs in de lerarenopleiding, bijvoorbeeld door een stage in het buitengewoon onderwijs een verplicht onderdeel maken?

Zijn er vandaag voldoende stageplaatsen voor studenten lerarenopleiding in het buitengewoon onderwijs?

Ziet u potentieel in het versterken van het bestaande banaba-aanbod Buitengewoon Onderwijs om extra mensen aan te trekken voor het buitengewoon onderwijs? Welke

acties kan de Vlaamse Regering nemen om het aanbod lerarenopleiding voor het buitengewoon onderwijs te versterken?

Zijn er verschillen in uitval tussen het gewoon en het buitengewoon onderwijs onder startende leerkrachten en tussen leerkrachten buitengewoon onderwijs met en zonder banaba Buitengewoon Onderwijs?

De voorzitter: Minister Weyts heeft het woord.

Minister Ben Weyts: Net als voor leraren in het gewoon onderwijs verloopt de professionele ontwikkeling van leraren in het buitengewoon onderwijs volgens een professioneel continuüm. Dit start bij de lerarenopleiding en zet zich verder via aanvangsbegeleiding, en daarna continue professionalisering.

De lerarenopleidingen hebben de opdracht om studenten voor te bereiden op een job als leraar, zowel in het gewoon onderwijs als in het buitengewoon onderwijs. Het lesgeven aan kinderen met specifieke onderwijsbehoeften maakt integraal deel uit van de basiscompetenties waar alle lerarenopleidingen aan werken.

Hoe lerarenopleidingen dit precies vormgeven in hun curriculum en op welke manier zij de stages organiseren, behoort tot de autonomie van de instellingen. Wel is er een bezorgdheid, ook uit het veld. Daarom loopt er een dialoog met de lerarenopleiding. Van de niet-bindende toelatingsproef maken we een starttoets met een concreet recht op remediëring voor de betrokken student. Ik stel vast, op basis van de verkenning van het terrein, dat lerarenopleidingen heel divers zijn. Maar wat de inhoud van de lerarenopleiding betreft, moet er aandacht zijn voor de diversiteit en de klas in Vlaanderen anno 2022, met een diverse samenstelling maar ook met specifieke problematieken. Er moet dus niet enkel aandacht zijn voor diversiteit, maar ook voor versterking van leerkrachten in spe op het vlak van basiszorg en verhoogde zorg.

We werken op twee fronten. Met vorming en professionalisering, onder andere via de pedagogische begeleidingsdiensten, proberen we ervoor te zorgen dat bestaande leerkrachten worden versterkt op het vlak van verhoogde zorg en basiszorg. Ook de nieuwe instromers, de leraren in spe, moeten ook op dat vlak sterker en weerbaarder zijn om met dergelijke profielen en problematieken in de klas aan de slag te kunnen gaan.

De organisatie van de stages valt onder de autonomie van de instellingen. Ik ontving nog geen signalen dat er tekorten zouden zijn. Navraag bij het stageregistratiesysteem www.lerarenstage.be leert dat ook zij nog geen signalen kregen dat er te weinig stageplaatsen zouden zijn.

Voor de verdere uitdieping rond lesgeven in het buitengewoon onderwijs en rond specifieke onderwijsbehoeften worden studenten veelal doorverwezen naar de banaba Buitengewoon Onderwijs of de banaba Zorgverbreding en Remediërend Leren. Ze staan bekend als degelijke opleidingen. Personeelsleden in ons onderwijs met een diploma van zo'n banaba hebben bovendien recht op een niet-verworven salarisschaal. Ze krijgen iets bij omdat ze zich versterkt en geprofessionaliseerd hebben. Zo stimuleren we dat wel.

Daarnaast heb ik verschillende pilotprojecten in de lerarenopleidingen van start laten gaan om te zorgen voor een versterking van de lesinhoud. In een van de pilotprojecten zitten de banaba's Buitengewoon Onderwijs en Zorgverbreding en Remediërend Leren trouwens mee aan het roer.

Daarnaast heb ik in mijn beleidsnota aangegeven dat ik gerichte maatregelen zou nemen om de kwaliteit van de lerarenopleidingen verder te versterken. Ik heb geduid wat de doelstelling is.

Ik wil de trajecten voor zijinstromers verder onder de aandacht brengen. Mensen uit de zorgsector bijvoorbeeld kunnen potentieel een grote meerwaarde betekenen in ons buitengewoon onderwijs. Als deze profielen de overstap willen maken – en dan zitten we opnieuw in het debat over de concurrentieslag en het elkaar vliegen afvangen met de zorgsector, maar we zijn nu eenmaal concurrenten in diverse beleidsdomeinen –, dan kunnen zij in veel gevallen terecht in een verkort traject als zij over een bachelordiploma beschikken.

Er zijn ook heel wat flexibele trajecten die via avond- of afstandsonderwijs aangeboden worden. Ook de communicatiecampagne die we gelanceerd hebben, zal helpen om deze trajecten bekend te maken.

Tot slot is er ook de prioritair nascholing die focust op wiskunde in de eerste graad van de B-stroom. Die staat ook open voor het buitengewoon onderwijs en kan dus ook leiden tot een versterking in het buitengewoon onderwijs.

De voorzitter: De heer Vandenberghe heeft het woord.

Steve Vandenberghe (Vooruit): Dank u wel voor uw uitgebreide en interessante toelichting. Het is inderdaad zo dat we, als we een sterk buitengewoon onderwijs willen, sterke leerkrachten nodig hebben. Ik heb dat ook gemerkt tijdens ons werkbezoek, waarbij ik bijzonder onder de indruk was. In de gesprekken tijdens onze rondgang kreeg ik dikwijls de opmerking dat het begint met de lerarenopleiding. Het is dus heel belangrijk om ervoor te zorgen dat die specialisatie er is in de lerarenopleiding, zodat leerkrachten zich kunnen specialiseren in het buitengewoon onderwijs en zich kunnen voorbereiden op het werken met kinderen met zware zorgnoden, want zij verdienen uiteraard de nodige ondersteuning van sterke leerkrachten.

Ik heb nog twee bijkomende vragen. Is het de bedoeling om die banaba op een of andere manier uit te breiden en extra te versterken? Of zit dat nu al goed?

Wat de zijinstroom vanuit de zorgsector betreft – wat ik iets heel interessants vind – hebt u gelijk wanneer u zegt dat het 'vliegen afvangen' is van elkaar. Zit u samen met uw collega-minister die bevoegd is voor de zorg om te bekijken hoe er misschien gezamenlijk een globaal plan gemaakt kan worden? Want het is iets dat langs twee kanten werkt. Er zijn mensen die vanuit het onderwijs naar de zorgsector kunnen gaan, maar ook omgekeerd. Als daar een samenwerking mogelijk is, lijkt me dat met die zijinstroom vanuit de zorgsector naar het buitengewoon onderwijs toch wel een mooie winsituatie kan worden behaald.

Ten slotte heb ik nog een open vraag. Ik denk dat we echt moeten blijven kijken naar de lerarenopleiding om mensen ook daar te motiveren, want zoals collega Krekels me terecht zei: op het moment dat je voor die banaba kiest, is het echt wel een keuze om in het buitengewoon onderwijs te gaan werken. Het zijn mensen die daar echt wel aan de slag willen gaan en er, eenmaal ze daar zitten, ook nooit meer weg willen gaan. Dat merk je ook wel: eenmaal ze daar lesgeven, willen die mensen daar nooit meer weg, hebben ze daar hun hart verloren en zien ze het niet meer zitten om naar het gewoon onderwijs te gaan.

De voorzitter: Mevrouw Vandromme heeft het woord.

Loes Vandromme (cd&v): Dank u wel, collega, voor de vraag. Het is fijn om te horen dat het bezoek aan het buitengewoon onderwijs in Poperinge, voor diegenen die mee konden gaan, een mooi bezoek was. Collega Grosemans, ik zal u eens uitnodigen voor een apart bezoek. De mensen die daar aanwezig waren, waren ook zeer enthousiast. Ik denk dat het belangrijk is dat we de nodige aandacht hebben voor dat buitengewoon onderwijs. Ik hoor ook dat je eigenlijk iets speciaals moet hebben om les te geven in dat buitengewoon onderwijs, vooral veel veerkracht en doorzettingsvermogen.

In het kader van het lerarentekort denk ik dat het sowieso goed is om banaba's of andere opleidingen te voorzien. Ik denk dat dat belangrijk is. Ik denk ook, minister, dat het belangrijk is om er bij de verloning rekening mee te houden dat iemand zich verder gespecialiseerd heeft. De ene banaba krijgt namelijk wel wat extra loon, de andere niet. Ik denk dus dat dat iets is dat we kunnen meenemen. In elk geval denk ik dat het belangrijk is om te onderzoeken in hoeverre het kunnen volgen van opleidingen of het zich kunnen specialiseren een impact heeft op de retentie van leerkrachten, om die vlakke loopbaan te doorbreken. Ik denk dat dat heel belangrijk is.

Ik heb nog een laatste punt. Binnenkort gaan we op bezoek bij psychologisch consultants. Ik heb toevallig een aantal van die mensen gesproken. Dat was zeer interessant, omdat de instroom in die opleiding ongelooflijk groot is. In die opleiding zitten ook heel veel linken met het onderwijs. Die mensen volgen stage in scholen. De directeurs en besturen vinden dat allemaal wel interessant, maar om hen dan aan te werven, is de drempel wat te hoog omdat ze geen pedagogisch diploma hebben. Ik denk dus, minister, dat we eens moeten bekijken wat de mogelijkheden zijn. Ik sta in elk geval achter de oproep om te blijven professionaliseren en op te leiden, en ik hoop dat dit ook een luik wordt in het nieuwe Leersteundecreet.

De voorzitter: Mevrouw Krekels heeft het woord.

Kathleen Krekels (N-VA): Voorzitter, ik wil me graag aansluiten bij de vraag, omdat het belangrijk is. We vinden het buitengewoon onderwijs een volwaardige vorm van onderwijs, naast het gewoon onderwijs. We moeten dus zien dat we daar ook goede leerkrachten kunnen aantrekken.

De banaba is genoemd, en zoals ik al zei, is die gericht op de leerlingen, en de leerlingen moeten natuurlijk weten waaraan ze beginnen, zodat ze ook blijven en effectief naar het buitengewoon onderwijs gaan om er te werken. Het is voor een lerarenopleiding nog altijd een uitdaging om aandacht te hebben voor het inclusieve tout court. Ik denk dan aan de brede basiszorg en de verhoogde zorg die we willen versterken. Ook dan moeten leerkrachten aandacht hebben voor bepaalde zaken.

Collega Vandenberghe verwijst naar een stage. Er zijn maar een aantal stagemomenten in de opleiding. Misschien is dan een stage in het buitengewoon en het gewoon onderwijs, ook nog eens in verschillende soorten van onderwijs en diversiteit, wat te veel, maar een kijkstage van bijvoorbeeld een week is misschien ook al een goed begin. Zo kunnen de leerlingen ook zien wat er in het buitengewoon onderwijs gebeurt. De dingen die ze daar zien, kunnen ze later ook meenemen in hun brede basiszorg en hun verhoogde zorg, als ze in het gewoon onderwijs gaan werken. Ze gebruiken er vaak technieken of manieren van lesgeven die ook in het gewoon onderwijs best haalbaar zijn en waar we soms in eerste instantie niet aan denken.

Minister, de commissie-Brinckman heeft aandacht gehad voor dit gegeven. Ze zeggen bijvoorbeeld dat men ook al kan starten met praktijkvoorbeelden van ervaren leerkrachten in de lerarenopleiding te brengen. Leerkrachten buitengewoon onderwijs zouden een uurtje les komen geven om vanuit hun ervaring in het buitengewoon onderwijs te vertellen. Dat kan, ook in het tijdsbestek van de opleiding, al een goede eerste stap zijn.

De vraag heeft bij mij nog een aantal bijkomende vragen opgeworpen, maar bij nader inzien denk ik dat het eerder schriftelijke vragen zijn. Ik ga ze op die manier aan u stellen.

De voorzitter: Minister Weyts heeft het woord.

Minister Ben Weyts: Wat de banaba's betreft, denk ik dat het goed zit. Ik krijg daarover geen andere signalen. Je kunt erover discussiëren waarom deze banaba

extra wordt verloond en andere niet. Er valt zeker iets voor te zeggen dat deze verloning meer dan terecht is. Het is ook een gedegen opleiding.

Een van de aanbevelingen van de commissie-Brinckman, de Commissie Beter Onderwijs, heeft het over het buitengewoon onderwijs. Er wordt gesuggereerd dat leerkrachten uit het buitengewoon onderwijs goedepraktijkvoorbeelden over wat werkt en wat niet, kunnen delen. Dat sluit eigenlijk aan bij de functie die we hierover voorzien voor het 'kenniscentrum'. Ik zie het eerder als een soort 'klaspraktijkcentrum', naar analogie met de Education Endowment Foundation in het Verenigd Koninkrijk.

Daarnaast heb ik ook een onderzoeksopdracht gelanceerd die wordt opgenomen door een onderzoeksteam van Thomas More en de KU Leuven. Het gaat over essentiële kenmerken van kwaliteitsvolle leermiddelen en hoe men die praktijkgericht kan vertalen. Het onderzoek is deze maand gestart. De bedoeling is om volgend jaar resultaten op te leveren die ook kunnen worden meegenomen in het klaspraktijkcentrum. De onderzoekers kregen ook de doelstelling mee om een wetenschappelijk onderbouwd en praktisch bruikbaar kwaliteitskader voor leermiddelen te ontwikkelen en te valideren. Ook dat kan worden meegenomen, ook ten voordele van het buitengewoon onderwijs.

De voorzitter: De heer Vandenberghe heeft het woord.

Steve Vandenberghe (Vooruit): De dag die we hebben beleefd, was inderdaad uniek. Intussen heb ik ook wel een gesprek gehad met een vijftiental mensen die ik had samengebracht.

Ik zal met een heel positieve noot afsluiten: ik heb een onwaarschijnlijk groot respect voor alle mensen die in het buitengewoon onderwijs werken. Het is altijd een roeping, maar voor die mensen nog meer. Voor wat die mensen presteren, heb ik een ongelooflijk groot respect. Ik zou zeggen: petje af, echt waar.

De voorzitter: De vraag om uitleg is afgehandeld.